

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

**SİVAS ŞEHİR MERKEZİNDE BULUNAN TİCARETHANELERİN
İSİMLERİNİN TESPİTİ VE BU İSİMLERİN TÜRKÇE VEYA
YABANCI KÖKENLİ OLMA DURUMLARINA GÖRE
İNCELENMESİ**

**Danışman
Prof. Dr. Ümit TOKATLI**

**Hazırlayan
Göktürk CEBECİOĞLU**

Yüksek Lisans Tezi

**Şubat 2016
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

**SİVAS ŞEHİR MERKEZİNDE BULUNAN TİCARETHANELERİN
İSİMLERİNİN TESPİTİ VE BU İSİMLERİN TÜRKÇE VEYA
YABANCI KÖKENLİ OLMA DURUMLARINA GÖRE
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Prof. Dr. Ümit TOKATLI**

**Hazırlayan
Göktürk CEBECİOĞLU**

**Şubat 2016
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Göktürk CEBECİOĞLU

İmza:

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Sivas Şehir Merkezinde Bulunan Ticarethanelerin İsimlerinin Tespiti Ve Bu İsimlerin Türkçe Veya Yabancı Kökenli Olma Durumlarına Göre İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans Tezi Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Göktürk CEBECİOĞLU

Danışman

Prof. Dr. Ümit TOKATLI

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Prof..Dr.Ümit TOKATLI danışmanlığında **Göktürk Cebecioğlu** tarafından hazırlanan "**Sivas şehir merkezinde bulunan ticarethanelerin isimlerinin tespiti ve bu isimlerin Türkçe veya yabancı kökenli olma durumlarına göre incelenmesi**" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Türk Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Savunma tarihi

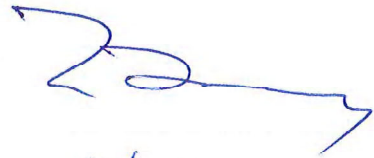
22/02/2016

JÜRİ:

Danışman : Prof..Dr.Ümit TOKATLI

Üye : Yrd.Doç.Dr.Erdinç DEMİRAY

Üye : Yrd.Doç.Dr.Turgut KOÇOĞLU

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun **22/02/2016**.....tarih ve **06**.. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

12 / **03** / **2016**

Prof.Dr. Lütfullah CEBECİ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmamızda Sivas'ta bulunan ticarethanelerin isimlerini ele aldık ve Sivas'taki 420 ticari işletme adını çeşitli açılardan incelemeye gayret ettik. Bu ticarethanelerin sahipleri veya işletmecileriyle görüştük. Bu görüşmelerimiz sırasında, hem dilbilim açısından dikkate değer olan bazı Türkçe isimler tespit ettik hem de görüştüğümüz kişilerden bu Türkçe isimlerle işyerlerini geleceğe taşıma ve işlerini büyütme planları hakkında bilgiler edindik.

Böylesi bir çalışmanın yapılabilmesi için öncelikle derleme yapmamız gerekiyordu. Bunun için derleme fişleri hazırlayarak alana çıktık. Bu fişlerde ticarethanelerin adı, bu adın niçin verildiği, görüşülen iş yeri sahibinin kimliği gibi sorular bulunuyordu. Derlememizi büyük oranda İstasyon, Atatürk, Kepenek ve Hikmet Işık Caddeleri ile Dikilitaş ve Kepçeli civarında bulunan iş yerleri üzerinde yaptık. Bunun yanında; bazı ticarethanelerin dışarıdan fotoğrafını çekerek görsel belgelere de ulaştık.

Derleme yaparken iş yeri sahipleriyle bire bir görüşme yoluna gittik. Onlara iş yerlerine verdikleri ismin tercih sebebini sorduk. Görüşmelerimize öncelikle kendimizi tanıttıktan sonra, çalışmamızın amacı ve içeriği hakkında iş yeri sahiplerine bilgi vererek başladık. Yüz yüze görüşmelerimiz sırasında, bazı işletmecilerin iş yoğunluğundan veya farklı sebeplerden nadir de olsa bu çalışmamıza ilgisiz kaldıkları; ama çoğu zaman da bu çalışmamızı önemsedikleri ve ilgi gösterdiklerini belirtmek gerekir.

Son olarak; bana böyle bir çalışma yapma fırsatı veren ve “Yeni Türk Dili” alanında yoluma ışık tutan değerli tez hocam Prof. Dr. Ümit TOKATLI'ya, çalışmalarım boyunca benden maddi-manevi desteğini esirgemeyen Burçak BİNGÖL, Murat UZUN, Hamdi ERDİNÇ, Özgün KAŞIKÇI, Talha Samet MERCAN'a ve bizlere az veya çok yardımcı olan tüm iş yeri sahiplerine gönülden teşekkürü kendime bir borç bilirim.

Göktürk CEBECİOĞLU
Kayseri, Şubat 2016

**SİVAS ŞEHİR MERKEZİNDE BULUNAN TİCARETHANELERİN
İSİMLERİNİN TESPİTİ VE BU İSİMLERİN TÜRKÇE VEYA YABANCI
KÖKENLİ OLMA DURUMLARINA GÖRE İNCELENMESİ**
Göktürk CEBECİOĞLU

**Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2016
Danışman: Prof. Dr. Ümit TOKATLI**

ÖZET

Canlı ve cansız varlıklara verilen isimler, kavramları tanımamıza ve dil aracılığıyla adlandırmamıza yardımcı olur. Ticarethaneler, bulunduğumuz bölgede bize hizmet eden, bu ticarethaneleri çalıştıran ve buralarda çalışan insanlara da geçim kaynağı olma özelliği gösteren işletmelerdir. Bu ticarethaneler, çoğu kez daha fazla para kazanma arzusuyla yabancı isim alabilmekte veya Türkçeye uymayan, anlamı bile bilinmeyen tuhaf isimlerle adlandırılabilir. Milleti millet yapan en önemli değerlerden olan dilin korunması ve düzgün kullanılması noktasında, önemli bir konu ve gösterge olan ticarethane isimlerinin de incelenmesi gerektiği açıktır. Bulduğum bölgeyle (Sivas’la) ilgili de Sayın Hocamız Doğan KAYA’nın “Sivas’ta İşyeri Adlandırmaları İle İlgili Bazı Tespitler”^[1] ve Sayın Hocamız Şeref BOYRAZ’ın “İletişim Açısından Sivas’ta Ticarî İşletme Adları”^[2] isimli makaleleri bulunmaktadır. Bu makalelerde Sayın KAYA ve Sayın BOYRAZ; araştırmaları sonucunda ticarethane isimlerini gruplandırmışlar ve Sivas’taki ticarethane isimlerinin halkbilimi için ne tür veriler ve bilgiler sunduğunu ortaya koymuşlardır. Bu makalelerin yanında Sayın Ahmet Turan ALKAN’ın “Altıncı Şehir”^[3] adlı eserinden ve Sayın Necati DEMİR ile Sayın Ülker ŞEN’in ortak çalışmaları olan “Sivas İli ve Yöresi Ağızları”^[4] adlı eserden yararlanılmıştır.

Günümüzde, millî değerlerimizden en önemlisi dilimize yani “ses bayrağımıza”^[5] uymayan -özellikle İngilizce ve Fransızca- ticarethane isimleri artmıştır. Bu çalışmamızda Sivas’ta bulunan ve gerek Türkçeye uygun isimlerle kurulmuş olan ticarethaneler gerekse yabancı isim kullanılarak oluşturulan iş yeri adları ele alınmıştır. Bu ticarethanelerin sahipleri veya işletmecileriyle görüşülerek; hem bu isimlerin verilişi hakkında hem de bu isimlerle iş yerlerini geleceğe taşıma ve işlerini büyüme planları hakkında bilgiler edinilmiştir. Bu isimler incelendiğinde özellikle soy isim ve aile adlarının daha fazla öne çıktığı görülmüş, bunların yanında azımsanmayacak kadar yabancı ticarethane isimlerine de rastlanmıştır. Bu çalışmamızda dikkate değer diğer bir konu ise; Türkçeye uygun olan sözcüklerle kurulan ticarethane isimlerinin varlığıdır ki, tezimizin sonuç bölümünde de bu isimler ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 1. Sivas 2. Ticarethane isimleri 3. Türkçe.

^[1] KAYA, Doğan, “Sivas’ta İşyeri Adlandırmaları İle İlgili Bazı Tespitler”, *Uluslararası Ahilik Kültürü ve Kırşehir Sempozyumu Bildirisi*, 15-17 Ekim 2008.

^[2] BOYRAZ, Şeref, “İletişim Açısından Sivas’ta İşletme Adları”, *Millî Folklor*, S. 60, Kış 2003, s. 141-160.

^[3] ALKAN, Ahmet Turan, *Altıncı Şehir*, 12. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011

^[4] DEMİR, Necati - ŞEN, Ülker, *Sivas İli ve Yöresi Ağızları* (Etnik Yapı-Dil İncelemesi-Metinler-Sözlük), Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

^[5] BANARLI, Nihat Sami, *Türkçenin Sırları*, 23. Baskı, Kubbealtı Neşriyatı Yayıncılık, İstanbul, 1999.

**SIVAS CITY CENTER AND THE BUSINESS NAMES OF THE LOCATIONS
ARE THAT ACCORDING TO INVESTIGATION OF CASES BEING OF
FOREIGN ORIGIN SO THAT THE NAMES ARE ENGLISH OR**

Göktürk CEBECİOĞLU

Erciyes University Institute of Social Sciences

Department of Turkish language and literature, New Turkish Language Science

Master's thesis, February 2016

Supervisor: Prof. Dr. Ümit TOKATLI

ABSTRACT

The names given to living or inanimate objects help us to recognize terms and designate them with through the language. Business places serving us in our region are also becoming a source of income as a commercial enterprise for their owners and workers. This business places usually can choose foreign words as a name to earn more money or can be named by a strange and non-suitable words for Turkish. For the protection and proper usage of the language which is one of the most important values of the nation, as making the nation nation, it is clear that the names of businesses should be examined. There are articles of Honorable Dogan KAYA and Honorable Seref BOYRAZ, respectively “Sivas’ta Isyeri Adlandirmalari ile Ilgili Bazi Tespitler” [Some Findings regarding the Namings of Place of Business in Sivas] and “İletisim Acisindan Sivas’ta Ticari Isletme Adlari” [Names of Business Organizations in terms of Communication in Sivas] concerning the region that I live (Sivas). In these articles, as a result of their research, Honorable KAYA and Honorable BOYRAZ, classified the names of businesses and put forth what sort of data and information that the names of businesses present for folklore. In addition to these articles, the work called “Altinci Sehir” [The Sixth City] written by Honorable Ahmet Turan ALKAN and the work called “Sivas İli ve Yoresi Agizlari” [The Province of Sivas and Local Dialects] written by Honorable Necati DEMİR together with Honorable Ulker SEN were also used for our study.

Nowadays, French and English business names increase which do not comply with our most important national value of “sound flag”. In our research we study business places around Sivas and which may have conducted with suitable Turkish names or places established by using foreign names. Discussions with the owners or operators of these businesses; information have been gathered including the names given to the businesses and the plans bringing their businesses to the future and also business growth. When these names were examined; it can be seen that surnames and family names came forward as well as substantial foreign business names. In our study another issue worth consideration is that; the existence of business places established in with suitable words in accordance with Turkish these words have been examined studied in detail at the conclusion part of our thesis.

Keywords: 1. Sivas, 2. Business names, 3. Turkish.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.....	ii
ONAY	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ	1
TİCARETHANE İSİMLERİNİN VERİLİŞ NEDENİNE GÖRE İNCELENMESİ	6
I. İSİM, SOY İSİM, LAKAP, AİLE BİREYLERİ VE YAKINLARINA GÖRE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:	6
II. YER, ŞEHİR, BÖLGE VE KONUMA GÖRE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:....	34
III. İSİMLERİ İŞ ALANI İLE İLGİLİ OLARAK VERİLEN TİCARETHANE:	40
IV. KISALTMA ŞEKLİNDE OLUŞTURULAN TİCARETHANE İSİMLERİ:	45
V. ESKİ İSMİYLE DEVAM ETTİRİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:	48
VI. NEDENSİZ, RASTGELE VEYA İLGİ ÇEKİCİ OLSUN DİYE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:	51
VII. YABANCI İSİM ŞEKLİNDE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:.....	56
VIII. BU KATEGORİLERİN DIŞINDA KALAN TİCARETHANE İSİMLERİ (Dünya görüşü, inançlar, yaşanan olaylar, önem verilen bir olgu, hedefler vb. nedenlerle verilen ticarethane isimleri):	60
SONUÇ	65
ÖNERİ	83
KAYNAKÇA.....	85
EKLER.....	86
ÖZGEÇMİŞ	102

KISALTMALAR

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

M.Ö.: Milattan Önce

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı)

Ltd. Şti.: Limited Şirketi

Vb.: ve benzeri

GİRİŞ

Sivas merkezdeki ticarethane isimlerini ele aldığımız bu çalışmamızda toplam 420 iş yeri incelenmiş, bu iş yerlerinin sahipleriyle görüşülmüş ve bu iş yeri adları değişik açılardan ele alınarak farklı bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümlendirme yapılırken hem iş yeri sahiplerinin verdiği bilgiler hem de şehrin coğrafi, sosyal, kültürel ve beşeri yapısı göz önünde bulundurulmuştur. Bu bağlamda Sivas iline ait coğrafi, kültürel, sosyal ve beşeri özelliklere de tezimizde yer vermiş bulunmaktayız.^[6]

Sivas İlinin Tarihi, Coğrafi, Fiziki, Beşeri, Ekonomik ve Kültürel Durumu:

Sivas ili, Türkiye Cumhuriyeti'nin İç Anadolu Bölgesi'nde olup, Karadeniz Bölgesi ve Doğu Anadolu Bölgesi'ne de sınırları olan bir ildir. Sivas ili, Mezopotamya ve arasında kervanların geçtiği bölgede olduğu için, Selçuklular döneminde tüccarların ziyaret ettiği bir merkez haline gelmiştir. Ülkemizde Konya'dan sonra en çok Selçuklu eserinin bulunduğu il Sivas'tır. 13.yüzyıl'a ait Gök Medrese, Çifte Minareli Medrese ve Mavi Medreseleri çini sanatı açısından mutlaka görülmeye değer yerlerdir. Ulu Camii ise 1100 yılında inşaa edilmiştir. Ayrıca Sivas Türkiye'nin yüzölçümü açısından en büyük ikinci ildir. Toplam nüfusu 642.224, Merkez nüfusu 318.488'dir.

Sivas Kızıldağ'dan doğan Kızılırmak, Köse Dağı'ndan doğan Yeşilırmak ve yine Köse Dağı'ndan doğan Fırat'ın en önemli kollarından biri olan Karasu nehri Sivas ili sınırları içinde doğmaktadır. Sivas coğrafi açıdan kıraç, sert iklimli bir yerdir. İkliminin elverdiği ölçüde yetiştirilebilen ancak tahıl ürünleri, şeker pancarı, patates gibi ürünlerdir.

Türk İstiklâl Savaşı'nın temellerinin atıldığı, Selçuklu devrinin dev eserleriyle süslü, yüzölçümü bakımından Konya'dan sonra ikinci sırada yer alan bir ilimiz. Sivas ili topraklarının büyük kısmı İç Anadolu'nun yukarı Kızılırmak bölümünde diğer kısımları

^[6] <http://www.odevvakti.com/2011/08/sivas-ili-tantm.html>, 15/07/2015.

ise Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesinde olup, $35^{\circ} 50'$ ve $38^{\circ} 14'$ doğu boylamları ile $38^{\circ} 32'$ ve $40^{\circ} 16'$ kuzey enlemleri arasında yer alır. Kuzeyden Giresun, Ordu ve Tokat; doğudan Erzincan; güneyden Malatya, Kahramanmaraş, Kayseri; batıdan Yozgat illeriyle çevrilidir.

Trafik numarası 58'dir.

İdari Yapı:

2010 TÜİK verilerine göre ilimizde merkez ilçeyle beraber 17 ilçe, 29 belde ve 122köy vardır.

Yapısı:

Üç vadi arasındadır. Sivas halkının büyük çoğunluğu çeşitli zamanlarda bölgeye yerleşmiş Türkmenlerdir. İlde Kafkasya göçmenleri de mevcuttur. Kızılırmak Havzası; kenti İç Anadolu iklimine, Yeşilırmak; Karadeniz, Fırat Havzası ise Doğu Anadolu iklimine bağlamaktadır. Bu üç su, üç yol, üç farklı kültür demektir. Kuzeyden Kelkit vadisi, doğuda Köse Dağları'nın uzantısı olan Kuruçay vadisi ve Yaman Dağı, güneyde Kulmaç Dağı, Tahtalı Dağları'nın uzantılarıyla, Hezanlı Dağı, batıda Karababa, Akdağlar ve İncebel Dağları gibi yükseklikler çizer kentin doğal sınırlarını.

Sivas Adının Kaynağı:

Sivas, Roma Devrinde Sebasteia adıyla anılmıştır. Birçok kaynak ise Sivas adının Sebastia'dan türediği konusunda ortaklaşmaktadır. Kentin Tabura veya Talavra, Megalopolis, Karama gibi bilimsel olarak kesinlik kazanmamış adlarının yanı sıra, M.Ö. 1. yüzyılda Romalı komutan ve devlet adamı Pompeius'un verdiği Diopolis adı da kaynaklarda yer almaktadır. Sivas adının Hititlerin bir kolu olan Sibasip kavminin adından geldiği de tarihsel bir söylence olarak kayıtlara girmiştir. Selçuklular Döneminde zaman zaman başkent olan Sivas, bir bilim ve ticaret kenti olarak önemini korumuştur. Osmanlı Devrinde Eyalet-i Rum'un Eyalet-i Sivas kimliğiyle yönetsel bir merkezi olan kent, Cumhuriyet Devrinde Sivas adıyla il merkezine dönüşmüştür.

Nüfusu:

Sivas Genel nüfusu 631,112 - Sivas il merkezi nüfusu (belde ve Köyler dahil) 329.011 dir. Şehrimizde 62 mahalle mevcuttur. Sivas 16 ilçesi ve 1245 köyü ile önemli bir idari yapıya sahiptir.

Cumhuriyet Üniversitesi:

14 Fakülte 3 Enstitü ve 15 Meslek Yüksek Okulu ile dev bir eğitim-öğretim birimi olan Cumhuriyet Üniversitesi, 35.000'i aşkın öğrenci kapasitesi ile Türkiye'nin önemli bir yüksek öğretim kurumudur.

Sivas Okul Durumu:

Sivas Merkezinde 160 İlköğretim, 22 Lise ve dengi okul vardır. Sivas Genelinde 702 İlköğretim, 70 Lise ve dengi okul bulunmaktadır.

Ulaşım:

Sivas İli, Orta Anadolu ile Doğu Anadolu ve Karadeniz ile Güneydoğu Anadolu illeri arasında bir geçiş mekânı üzerinde bulunmaktadır. 1930'larda demiryolu ve sonrasında karayollarının geliştirilmesi sonucunda il, konum itibariyle ulaşım ağı üzerinde bir kavşak noktası oluşturmuştur. Yük taşımacılığında demiryolu, yolcu taşımacılığında karayolu ağırlıklı olmak üzere çevre illerle ve ülkenin diğer illeri ile ulaşım kolaylıkla sağlanmaktadır. Son yıllarda hızla gelişen havayolu taşımacılığı ilimiz ekonomisine ayrı bir canlılık kazandırmıştır.

Görülmesi Gereken Yerler:

Sivas soğuk çermik, İl merkezine 19 km. uzaklıkta, Başbüyük Köyü'nün girişinde olup, suyun sıcaklığı 28 derecedir. Konaklama tesislerinin yanı sıra çoğunlukla çadır kurulmaktadır. Kaplıca çevresi ilginç bir topografya ve bitki örtüsüne sahiptir. Kaplıca suyu içildiğinde mide, bağırsak ve safrakesesi hastalıklarına iyi gelmektedir.

Sivas sıcak çermik, Sivas Yıldızeli yolu üzerinde Sivas'a yaklaşık 24 km uzaklıkta olup toplu taşıma araçları ile ulaşmak mümkündür.

Gürün-Gökpınar, suyu çok temiz ve duru olan Gökpınar Gölü, Gürün'e 10 km. uzaklıktadır. Doğal güzellikleri ve alabalıklarıyla ünlü olan göl; dipten gelen

kaynaklarla beslenmektedir. Turkuaz ve mavi yeşil renklerinin her tonunu bünyesinde barındıran Gökpınar dünyaca ünlü bir doğa harikasıdır.

Kangal balıklı çermik, Sivas'a 96 km., Kangal ilçe merkezine 13 km. uzaklıkta olup Sivas'tan her saat başı toplu taşıma araçları ile varmak mümkündür. Kangal Balıklı Kaplıca; ülkemiz termal kaplıcaları içerisinde kendine özgü bir yeri vardır. Tedavi özelliği itibari ile dünyada bir benzerini bulmanın mümkün olmadığı kaplıca, ilmi ve tıbbi bir mucizeyi "Sedef Hastalığını tedavi ederek" sergilemektedir.

Divriği Ulu Camii Sivas Divriği ilçesi merkezinde bulunmaktadır. Divriği ulu cami ve Daru's-şifası adıyla dünya sanat tarihinde yer alan bu eşsiz eser, Anadolu Selçuklu Devleti Mengücek Oğulları Beyliği döneminde (1228) Mengücek Beyi Ahmet Şah tarafından, Şifahane ise Ahmet Şah'ın eşi Melike Turan tarafından yaptırılmıştır. UNESCO tarafından "Dünyanın 8. Harikası" olarak gösterilip koruma altına alınmıştır.

Şehirde birçok Selçuklu ve Osmanlı eserleri bulunmaktadır:

- *Buruciye Medresesi*
- *Gök Medrese*
- *Çifte Minareli Medrese*
- *Şifaiye Medresesi*
- *Valilik Binası*
- *Jandarma Binası*
- *Selçuk Anadolu Lisesi Binası*
- *4 Eylül Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi*
- *Susamışlar Konağı*
- *Abdi Ağa Konağı*
- *İnönü Konağı*
- *Kangal Ağası Konağı*
- *Osman Ağa Konağı*

- *Ali Baba Konağı*
- *Taş Han*
- *Behram Paşa Hanı*
- *Ziya Bey Kütüphanesi*
- *Kale Camii*
- *Ulu Camii*
- *Kargakalesi Köyü*
- *Eğri Köprü*
- *Kesik Köprü*

Şehir dışı diğer tarihi yapılar:

- *Divriği Ulucamii (Divriği)*
- *Divriği Kalesi ve Kale Camisi (Divriği)*
- *Yıldız köprüsü (Yıldızeli-Sivas karayolu Yıldız Nehri üzeri)*
- *Tödürge Kaya Mağaraları (Zara)*
- *Doğanşar Kalesi (Doğanşar)*

Doğa Harikaları:

- *Dipsiz Göl (Doğanşar)*
- *Eğriçimen Yaylası (Koyulhisar)*
- *Sızır Şelalesi (Gemerek)*
- *Hafık Gölü ve Lota Gölü (Hafık)*
- *Tödürge Gölü (Zara)*
- *Gökpınar Gölü (Gürün)*
- *Tekeli Dağı (Doğanşar)*
- *Boğazköy*

TİCARETHANE İSİMLERİNİN VERİLİŞ NEDENİNE GÖRE İNCELENMESİ

Ticarethanelere verilen isimlere bakıldığında, genelde ticarethane sahibinin kendisinin veya yakınının isim ve soy ismini iş yerine isim olarak tercih ettiğini görebilmekteyiz. Özellikle yabancı isimlerle ve bunun yanında anlamsız, rastgele oluşturulan ticarethane isimleri azımsanmayacak kadar vardır. Sivas'ta yaptığımız derlemeye göre ticarethane isimlerini veriliş nedenine göre 8 bölüme ayırdık. Sekizinci bölümle birlikte sonuç bölümünde ele aldığımız ticarethane isimlerinin Türkçeye daha uygun ve örnek gösterilebilecek tarzda olduğuna dikkat çekmek yerinde olur.

Bu çalışmamızda, derlememiz sonucunda oluşturduğumuz 8 bölümde incelediğimiz ve sonuç kısmında yer alan iş yerleriyle birlikte toplam 420 iş yerine ulaşılmış, bu iş yerlerinin sahipleri veya işletmecileriyle görüşülmüştür. Her bir iş yerinin isminin nerden geldiği özetlenerek bu iş yerlerinin sahiplerinin veya işletmecilerinin kimlikleri (isim-soy isimleri) ile birlikte tezimizde yer almıştır.

I. İSİM, SOY İSİM, LAKAP, AİLE BİREYLERİ VE YAKINLARINA GÖRE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:

Sivas'taki ticarethane isimleri çoğunlukla isim veya soy isim üzerine yoğunlaşmıştır. İncelediğimiz 420 ticarethaneden 158 tanesi iş yeri sahibinin kendi ismini ve soy ismini kullanarak adlandırmasıyla oluşmuştur. Bunların içerisinde en büyük oran soy isim ve soy isimden türetilmiş kelimelere aittir.

Bununla birlikte; bu bölümde iş yeri sahibinin lakabı veya bir yakınının ismi-soy ismi ve durumu (kardeş sayısı, lakabı vb.) göz önünde bulundurularak oluşturulan ticarethane isimleri de ele alınmıştır. Bu şekilde oluşturulan 64 tane iş yeri incelenmiştir.

Bu bölümde toplam 222 iş yeri incelenmiştir.

Ağtaş Sigortacılık

Ramazan Ağtaş: Soy isimden gelmektedir.

Afacan Fotoğrafçılık

Özcan Afacan: Soy ismi olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Akça Yapı

Ahmet Akça: Soy isimden gelmektedir.

Akgül Otel

Cihan Akgül: Dükkân sahibinin soy ismi nedeniyle bu isim verilmiştir.

Akgül Ticaret

Serdar Akgül: Soy isimleri “Akgül” olduğu için bu isim verilmiştir.

Akgüller Gıda Toptancısı

Hacı Osman Akgül: Soy isimden gelmektedir.

Akın Kundura

Ferhat Akın: Soy isimden gelmektedir.

Akın Pide

Mustafa Akın: Soy isimden gelmektedir.

Akpolad Et Ve Süt Ürünleri

Ali Akpolad: Soy isimden gelmektedir.

Aktaş Market

Orhan Aktaş: Soy isimden gelmektedir.

Ali İhsan Doğan Mini Hal

Ali İhsan Doğan: İş yeri sahibinin adı ve soyadı verilmiştir.

Altun Ticaret

Zeynel Altun: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Aslan Tur

Turan Aslan: Soy isimden gelmektedir.

Ateş Nakliyat

Emre Ateş: Soy isimleri olduğu için bu isim verilmiştir.

Ateş Tekstil

Yakup Ateş: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Aybars Tanrıverdioğlu Rent A Car

Aybars Tanrıverdioğlu: İş yeri sahibinin ismi ve soy ismi verilmiştir.

Aycen Su

Uğur Aycen: Soyadlarından dolayı bu isim verilmiştir.

Aygündüz Ticaret

Erkan Aygündüz: Soy isimden gelmektedir.

Bahtiyar Kuyumcu

İsmail Bahtiyar: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Bal Market

Tarık Bal: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Başak Giyim

Abdurrahman Başak: Soy isimleri olduğu için bu isim verilmiştir.

Başak Unlu Mamülleri

Tacettin Arkan: Tacettin Bey'in yeğeninin ismi "Başak" olduğu için bu ismi kullanılmıştır.

Baygın Ticaret

Özay Baygın: Soy isimden gelmektedir.

Baygüneş Eczanesi

Hayati Baygüneş: Dükkân sahibi soy ismi olduğu için bu ismi vermiştir.

Berat Kuru Temizleme

Hamit Akıncı: Hamit Bey oğlunun ismini dükkâna vermiştir.

Bersu Bayan Kuaförü

Bersu Şahin: Kendi adından dolayı tercih edilmiştir.

Beyza Mobilya

Erdoğan Göz: Erdoğan Bey kızının ismini bu iş yerine isim olarak tercih etmiştir.

Birkan Parfümeri

Gürsel Eminoglu: Gürsel Bey oğlunun ismini dükkâna vermiştir.

Bora Manifatura

Ali Turan Bora: Soy isimden gelmektedir.

Bozdaş Tuhafiye

Turan Bozdaş: Soy isimden gelmektedir.

Burak Kuruyemiş

Ali Taşpınar: Ali Bey'in oğlunun ismi olduğu için bu isim verilmiştir.

Büşra Baklava

Zekeriya Başpınar: Zekeriya Bey'in kızının ismi olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Bütüner Züccaciye

Sefa Bütüner: Soy isimden gelmektedir.

Can Market

Ahmet Ünal: İş yeri sahibinin oğlunun ismi "Can" olduğu için markete "Can" ismi verilmiştir.

Cebecioğlu İş Güvenliği Hizmetleri Ve Danışmanlığı

Ali Cebecioğlu: Soy isimden gelmektedir.

Cem Gıda

Mustafa Çilek: Mustafa Bey'in oğlunun ismi olduğu için bu isim verilmiştir.

Cemil Gıda

Cemil Yarış: Kendi isminden dolayı bu ismi vermiştir.

Cihan Kumaş

Cihan Yıldırım: Kendi adı olduğundan dolayı bu ismi vermiştir.

Coşkun Et Market

Âdem Coşkun: Soy isimden gelmektedir.

Çabuklar Market

Sadi Çabuk: Soy isimleri olduğu için bu ismi vermişlerdir.

Çakıl Kuruyemiş

Fikret Çakıl: Soyadlarından dolayı bu ismi koymayı uygun görmüşlerdir.

Çakmak Kundura

Hacı Çakmak: Dükkân sahibinin soy ismi olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Çelik Market

Semih Çelik: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Çelik Yapı Mühendislik

Hamdi Çelik: Soy isimden gelmektedir.

Çerkezin Yeri

Servet Yasak: İşyeri sahibi Çerkez kökenli olduğu için böyle bir isim düşünülmüştür.

Çınar Elektrik

Mehmet Çınar: Soy isimlerinden dolayı bu isim verilmiştir.

Çınaroğlu Parke

Abbas Çınar: Soy isimden gelmektedir.

Çimen Ticaret

İbrahim Çimen: Soy isimden gelmektedir.

Çirşan Saat

Abdullah Çirşan: Soy isimleri olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Dağ Bakkal

Ali Dağ: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Dalçın Hırdavat

Arif Dalçın: Soy isimden gelmektedir.

Damlasu Kasap

Nurettin Yılmaz: Ticarethane sahibi kızının ismi olduğu için bu ismi vermeyi uygun görmüştür.

Daşköprü İnşaat

Abdullah Koç – İsmail Daşköprü: Ortaklardan birinin soy isminden gelmektedir.

Demir Ambalaj

Mehmet Demir: Soy isimden gelmektedir.

Demir Giyim

Demir Başak: Kendi adı olduğu için, sağlam ve güvenilir mal sattıkları için bu isim verilmiştir.

Demir Oto Elektrik

Mahmut Demir: Soy isimden gelmektedir.

Dinar Büfe Tütüncü

Ferhat Dinar: Soy isimden gelmektedir.

Doğan Mobilya

Turan Doğan: Soy isimden gelmektedir.

Doğan Sucukları

Doğan Demiray: İş yeri sahibinin ismi dükkâna verilmiştir.

Dönerci İbo

Yasin Yücel: Yasin Bey'in babasının ismi olduğu için ve ismini yaşatmak için bu isim tercih edilmiştir.

Durna Isı Sistemleri

Selahattin Durna: Soy isimden gelmektedir.

Duru Mutfak Mobilya

Serkan Serin: Dükkân sahibi Serkan Bey kızının ismini iş yerine vermiştir.

Duygu Bujiteri

Hatice Sarı: Hatice Hanım'ın torununun ismi olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Duymaz Ticaret

Recep Duymaz: Soyadlarından dolayı bu isim verilmiştir.

Eken Cam

Gökhan Mert: Dükkân sahibinin anne kızlık soy ismi yani dayılarının soy ismi verilmiştir.

Elagöz Mobilya

Sebahattin-Ömer Elagöz: Soy isimden gelmektedir.

Elif Aydınlatma

Kahraman Sarıgül: Kahraman Bey'in kızının adı olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Emin Ev Aletleri

Emin Topgül: Kendi ismini dükkânına isim olarak kullanmıştır.

Enes Bakkal

Efe Hasan: Efe Bey'in oğlunun ismi olduğu için bu isim verilmiştir.

Enes Ev Tekstili

Enes Aldım: İsimden gelmektedir.

Engin Market

Engin Yılmaz: Kendi adından dolayı bu isim verilmiştir.

Enver Kundura

Mehmet Kavak: Dükkân sahibinin babasının adı olduğu için bu isim verilmiştir.

Erarslanlar Halı

Cengiz Erarslan: Soy isimden gelmektedir.

Erdal Parfümeri

Erdal Demilmiş: Dükkân sahibinin kendi ismi olduğu için bu isim kullanılmıştır.

Erdayı Kuyumcu

Alaattin Erdayı: Ailenin soy ismi olduğu için bu ismi koymuşlardır.

Erdem Can Rent A Car

Şükrü Gerçek: Şükrü Bey'in Erdem ve Can adında iki oğlu olduğu için onların isimlerini kullanmak istemiştir.

Erđin Gıda

Halil Erđin: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir

Erđinç Erkek Kuaförü

Orhan Erđinç: Soy isimden gelmektedir.

Ersan Kitabevi

Ahmet Yılmaz: Ahmet Bey'in oğlunun ismi olduğu için bu isim verilmiştir.

Erşahin Ticaret

Ali Erşahin: Soyadlarından dolayı konulmuş bir isimdir.

Erturhan Dekorasyon

Orhan Erturhan: Soy isimden gelmektedir.

Eylem Kuruyemiş

Sadık Göktaş: Sadık Bey'in kızının ismi olduğundan dolayı bu isim verilmiştir.

Faik Kuruyemiş

Ahmet Turan Arslan: Ticarethane sahibi abisinin ismi olduğđ için bu ismi vermeyi uygun görmüştür.

Faruk Kuru Temizleme

Faruk Altun: Dükkân sahibinin ismi verilmiştir.

Fatih Elektrik

Hasan Hüseyin Eker: Dükkân sahibinin yeğeninin ismi verilmiştir.

Fikret Erkek Kuaförü

Fikret Çelik: Dükkân sahibinin isminden gelmektedir.

Foto Nuri

Ali Pembeliyüz: Ali Bey ustasının adı olduğu için “Foto Nuri” ismini daha anlamlı ve uygun görmüştür.

Foto Toto

Sebahattin Kocagil: Sebahattin Bey küçükken çok şişmanmış ve çevresindekiler “Toto” derlermiş, dükkân sahibinin lakabı öyle kalmış; Sebahattin Bey kendi lakabından esinlenerek “Foto Toto” ismini koymuştur.

Furkan Market

Murat Eskici: Murat Bey oğlunun ismini bu iş yerine isim olarak tercih etmiştir.

Galeri Çakmak

Fevzi Çakmak: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Gazi Oğulları Ticaret

Ümit-Yücel Pur: Baba adı “Gazi” olduğu için iki kardeş iş yerine bu ismi vermişlerdir.

Gencer Ambalaj

Suat Gencer: Soy isimden gelmektedir

Genç Hafriyat

Murat Genç: Soy isimden gelmektedir.

Genç Yapı İnşaat Malzemeleri

Cengiz Genç: Soy isimden gelmektedir.

Gonca Kitabevi

Ali Vurgun: Ali Bey'in kızının ismi olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Göksel Optik

Göksel Korkmazgil: Dükkân sahibinin adıdır, bundan dolayı bu isim verilmiştir.

Görgen Giyim

Mustafa Görgen: Soy ismi kullanılarak bu isim verilmiştir.

Gül Cam Ticaret

Bahattin Gül: Soy isminden gelmektedir.

Gültaş Mutfak-Banyo

Muzaffer Gültaş: Soy isimden gelmektedir.

Gültepe Isı Sistemleri

Ahmet Gültepe: Soy isimden gelmektedir.

Güzel Kebap

Muhammet Güzel: Soy isimden gelmektedir.

Güzel Lüks Hırdavat

Musa Akbulut: Dükkân sahibinin lakabı “Güzel” olduğu için bu isim verilmiştir.

Hakan Büfe

Hakan Bölek: Dükkân sahibi kendi ismini vermiştir.

Hakan Emlak

Hakan Hüdayi: Dükkân sahibinin ismi verilmiştir.

Hakan Gıda

Hakan Duman: İş yeri sahibinin ismi olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Halime Tuhafiye

Halime Ak: Kendi isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Hardal Yapı İnşaat-Emlak Ltd. Şti.

Hacı Murat Hardal: Soy isimden gelmektedir.

Işıksal Ticaret

Yalçın Işıksal: Yalçın Bey dükkânına kendi soy ismini vermiştir.

İkizler Butik

Ömer Yılmaz: Ömer Bey’in iki tane ikiz yeğeni olduğu için dükkânında bu ismi kullanmıştır.

İkizler Erkek Kuaförü

Ali Haluk Doğan: Ali Bey ikiz kardeşi olduğu için bu ismi vermiştir.

İlkanım Net

İlkan Tırpan: Kendi adından dolayı bu isim verilmiştir.

İlkay Erkek Kuaförü

Sinan İlkay: Soy isimden gelmektedir.

İrfanoğlu Ticaret

Fatih İrfanoğlu: Soy isimleri olduğu için bu isim verilmiştir.

Kale Ticaret

Erdal Kaleli: Soy isimden gelmektedir.

Kaplan Elektrik Aydınlatma

Saffet Kaplan: Soy isimden gelmektedir.

Karaca Elektronik

Fatih Karaca: Soy isimden gelmektedir.

Karagöz Erkek Kuaförü

Mustafa Karagöz: Soy isimden gelmektedir.

Karakaya Isı Yalıtım–Yapı Dekorasyon

Yılmaz Karakaya: Soy isimden gelmektedir.

Karakoç Kitap Kırtasiye

Hamdi Karakoç: Soy isimlerini yaşatmak istediklerinden dolayı bu isim verilmiştir.

Karaoğlu Doğalgaz

Turan Karaoğlu: Soy isimden gelmektedir.

Kaya Gıda

Mesut Kaya: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Kayra Yalıtım Dekorasyon

Muhammet İkbal Duran: İş yeri sahibinin oğlunun ismi “Kayra” dükkâna isim olarak tercih edilmiştir.

Kebapçı Hacıoğlu

Ramazan Tatar: Ramazan Bey’in Babası (Faruk Tatar) ‘hacı’ olduğu için bu isim verilmiştir.

Kendir Pen

Ahmet Kendir: Soy isimden gelmektedir.

Kerem Optik

Hakan Buyruk: İş yeri sahibi aile dostları da olan bir tanıdığının ismini kullanmıştır.

Koç Bakkal Ve Kuruyemiş

Mustafa Koç: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Koçer Ticaret

Mustafa Koçer: Soy isimden gelmektedir.

Kuaforüm Aynur

Aynur Asan: Sahibinin adından dolayı bu isim verilmiştir.

Kurt Doğalgaz

Nurettin Kurt: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Kuruyemişçi Nusret

Nusret Karatepe: İş yeri sahibinin ismi kullanılmıştır.

Kuzu Pide Fırını

Süleyman Kuzu: Soy isimden gelmektedir.

Kütükler Tekstil

Mehmet Kütük: Mağazanın ismi soyadlarından gelmektedir.

Levent Ticaret

Levent Güven: Kendi adından dolayı bu isim verilmiştir.

Mahmutoğulları Ticaret

Hüseyin Yılmaz: Hüseyin Bey'in dedesinin ismi "Mahmut" olduğu için bu isim kullanılmıştır.

Market Işınlar

Serdar Işın: Soy isimleri olduğu için bu isim verilmiştir.

Mert Elektrik

Ömer Mert: Soy isimden gelmektedir.

Merve Gıda

Mustafa Yıldız: İş yeri sahibi ölen annesinin ismi olduğu için bu ismi uygun görmüştür.

Mesut Su Sistemleri

Mesut Erdoğan: Dükkân sahibinin isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Metin Baharat

Metin Kılıç: Ticarethane sahibinin ismi “Metin” olduğu için bu ismi vermiştir.

Metin Kuruyemiş

Metin Kara: Dükkân sahibi kendi ismini iş yerine isim olarak kullanmıştır.

Mustafa Tuhafiye

Mustafa Ateş: Ticarethane sahibi kendi isminden dolayı bu ismi uygun görmüştür.

Mutlu Ticaret

Metin Mutlu: Soyadlarından dolayı bu isim konulmuştur.

Müzeyyen Kuaför

Müzeyyen Ebru Akkaya Polat: Dükkân sahibinin kendi ismi olduğu için bu isim verilmiştir.

Nehir Büfe

Ahmet Şeker: Ahmet Bey'in kızının adı olduğu için bu isim verilmiştir.

Neva Bijuteri

Zehra Bülbül: Zehra Hanım'ın eski ortağının kızının ismidir. İsmi değiştirmek istememişlerdir. Neva olarak kullanmaya devam etmişlerdir.

Nur Elektrik

Âdem Baran: Âdem Bey'in kızının adı olduğu için bu isim verilmiştir.

Nurettin Emmi Manifatura

Nurettin Destan: Dükkân sahibinin ismi ve çevresi tarafından kendisine verilen lakabından hareketle bu isim dükkâna verilmiştir.

Nuri Kuruyemiş

Nuri Öztürk: İsimden gelmektedir.

Oktay Elektronik

Oktay Afşar: Dükkân sahibinin ismi verilmiştir.

Okyanus Market

Servet İşçi: Servet Bey'in torununun adı olduğu için bu isim verilmiştir.

Onur Hırdavat

Barış Yıldırım: İş yeri sahibi çok sevdiği kardeşinin ismini vermiştir.

Osmanoğulları Ekmek Fabrikası

Osman Gedik: Ticarethane sahibinin ismi olduğundan dolayı bu isim uygun görülmüştür.

Öyküm Gözleme Ve Çay Evi

İbrahim Solak: İbrahim Bey çok sevdiği torunu “Öykü”nün ismini bu iş yerine isim olarak tercih etmiştir.

Öz Aktaş Züccaciye

Mustafa Aktaş: Soy isimden gelmektedir.

Öz Nuret Sucukları

Gürsel Demirci: Nur, Gürsel Bey’in kızının ismidir. Başına “Öz” koymasının sebebi ise Nuret isminin Kayseri’de kullanılmış olmasındandır.

Özen Kebap

Kenan Özen: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Özge Bujiteri

Tuğba Koç: Özge, Tuğba Hanım’ın annesinin ismi olduğu için bu isim kullanılmıştır.

Özkan Ticaret

Haluk Özkan: Soy isimden gelmektedir.

Özkan Toptan Ve Perakende Bakkaliye

Necmettin Özkan: Soy isimden gelmektedir.

Özkaya Perde

Hasan Özkaya: Soy isimleri olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Öznur Kırtasiye

Tahsin Aslan: Dükkân sahibinin kızının isminden dolayı bu isim tercih edilmiştir.

Öztemur Yapı Dekorasyon

Murat Öztemur: Soy isimden gelmektedir.

Öztürk Cam Ve Çerçeve

Selahattin Öztürk: Soy isimden gelmektedir.

Pehlivan Kardeşler Ticaret

Tufan Kaşkaya: Ailede pehlivan güreşçiler olduğu için bu isim verilmiştir.

Sakarya Pen

Durmuş Sakarya: Soy isimden gelmektedir.

Sarıkaya Isı Sistemleri

Hacı Sarıkaya: Soy isimden gelmektedir.

Sebatibey Lokantası

Sebati Özmen: Ticarethane sahibinin ismi olduğundan dolayı bu isim konulmuştur.

Semih Mini Market

Semih Yuvacı: Ticarethane sahibinin isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Sena Aksesuar

Ahmet Tuna: Ahmet Bey'in kızının ismi olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Serkan Optik

Serkan Karaçanak: Dükkân sahibinin ismi verilmiştir.

Servet İnşaat

Servet Yılmaz: Bu iş yerine dükkân sahibinin ismi verilmiştir.

Servet Manifatura

Murat Aldım: Murat Bey kardeşinin ismini dükkâna vermiştir.

Seyidoğlu Pastanesi

Sedat Akpınar: Dükkân sahibinin dedesinin ismi olduğu için bu isim verilmiştir.

Sivas Erenler Sofrası

Uğur AKGÜL: İş yeri sahibinin oğlunun ismi "Eren" olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Sönmez Emlak

Abdullah Sönmez: Soy isimden gelmektedir.

Söylemez Ticaret

Mahmut Söylemez: Soy isimden gelmektedir.

Şahin Çeyiz

Ahmet Şahin: Soyadından dolayı bu isim verilmiştir.

Şahin Kasap

Hasan Şahin: Soy isimden gelmektedir.

Şahin Kebap

Şahin Altay: Kendi adı olduğu için bu isim verilmiştir.

Şahin Pastanesi

Şahin Öz: İş yeri sahibi kendi ismini kullanmıştır.

Şahin Ofset

Faruk Şahin: Soy isimlerinden dolayı bu isim verilmiştir.

Şahin Yapı Dekorasyon

Yusuf Şahin: Soy isimden gelmektedir.

Şan Kuyumcu

İbrahim Şan: Soy ismi “Şan” olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Şanlılar Halı

Bahattin Şanlı: Soy isimden gelmektedir.

Şardaşlar Yapı Malzemeleri

Babür Şardaş: Soy isimden gelmektedir.

Şeremet Erkek Kuaförü

İsmail Şeremet: Soy isimden gelmektedir. (Şeremet kelimesinin anlamı: Sivas ağzında eli çabuk, hızlı, işi çabuk yapan, pratik)

Şeyda Gelinlik

Yasemin Yılmaz: Yasemin Hanım vefat eden kızının adını dükkânına isim olarak vermiştir.

Taştan Yapı Dekorasyon

Ahmet Taştan: Soy isimden gelmektedir.

Teksoy Tarım

Kartal Suat Teksoy: Soy isimden gelmektedir.

Tektaş Gıda

Mehmet Tektaş: Soy isimden gelmektedir.

Terzi Ahmet Güden

Ahmet Güden: İş yeri sahibi kendi isim ve soy ismini dükkânına vermiştir.

Tuğba Bijuteri

Selçuk Şimşek: Selçuk Bey'in eşinin adı olduğundan dolayı bu isim verilmiştir.

Tutku Bijuteri

Uğur Tutku: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Türkmenoğlu Emlak

Fatih Türkmenoğlu: Soy isimden gelmektedir.

Uğur Halı

Hacı Mahmut Uğur: Soy isimden gelmektedir.

Uğur Terzi

Osman Tutaş: İş yeri sahibinin oğlunun ismi olduğu isim bu isim verilmiştir.

Uğurlu İnşaat

Habib Uğurlu: Soy isimden gelmektedir.

Umut Çiçekçilik

Umut Güven: Soy isminden dolayı bu isim verilmiştir.

Umut Ofset Matbaa

Nizamettin Doğan: İş yeri sahibi Nizamettin Bey oğlunun ismi Umut olduğu için bu ismi koymayı uygun görmüştür.

Urhan Elektrik Aydınlatma

Turan Urhanoğlu: Soy isimden gelmektedir.

Uygun Alüminyum-Demir Doğrama

Zeki Uygun: Soy isimden gelmektedir.

Üçkardeşler Kuaför

Ali Doğan: 3 kardeş aynı dükkânda çalıştıkları için ortak bir isim olarak bu ismi tercih etmişlerdir.

Üçler Ticaret

Sabit Karakoç: Dükkânı üç kişi ortak açtıkları için bu isim verilmiştir.

Ünal Gümüşçülük

Ünal Güvenal: Dükkân sahibinin ismi verilmiştir.

Ünallar Kuruyemiş Ve Şarküteri

Ünal Çiçek: Dükkân sahibinin ismi verilmiştir.

Yamanlar Yapı

Fatih Yaman: Soy isimden gelmektedir.

Yaşar Möble

Mehmet Serdar Boyraz: “Yaşar” dükkân sahibin babasının ismidir. Dükkâna “Yaşar” isminin verilmesinin bir diğer nedeni ise: “İş yeri uzun süre yaşasın, ayakta kalsın” düşüncesidir.

Yeni İkizler Erkek Kuaförü

Elvan Polat: Dükkân sahibinin çocuklarının ikiz olmasından dolayı bu isim verilmiştir.

Yenice Teknik

Erol Yeniceli: Soy isimden gelmektedir.

Yeşil Ticaret

Mikail Yeşil: Soy isimden gelmektedir.

Yıldırım Elektronik

İbrahim Demir: İbrahim Bey, babasının adını yaşatmak için bu ismi tercih etmiştir.

Yıldırımogulları Ticaret

Sadık Yıldırım: Soy isimden gelmektedir.

Yıldız Ticaret

Niyazi Yıldız: Soy isimden gelmektedir.

Yılmaz Teknik Elektronik

Halis Yılmaz: Soy isimden gelmektedir.

Yiğit Alüminyum

Yakup Yiğit: Soy isimden gelmektedir.

Yiğit Büfe

Seyit Balıkçioğlu: Seyit Bey'in torununun ismi "Yiğit" olduğu için bu isim verilmiştir.

Yöndem Oto

Fatih Yöndem: Soy isimden gelmektedir.

Yönel Pide

Turan Polat: İş yeri sahibinin kardeşinin ismi tercih edilmiştir.

Yörükoğlu Tavukçuluk

Ahmet Yörük: Kökleri Yörük Türklerine dayandığı için ve soy isim Yörük olduğundan dolayı bu isim verilmiştir.

Yörükoğlu Züccaciye

Kenan Yörük: Soy isimden gelmektedir.

Zafer Bijuteri

Nazan Kutlu: İş yeri sahibi Nazan Hanım'ın eşi vefat etmiştir. Nazan Hanım eşinin ismini yaşatmak için dükkânına bu ismi vermiştir.

Zafer Alüminyum Yapı Tasarım

Halil Kantar: Halil Bey'in yeğeninin (abisinin oğlu) ismi dükkâna verilmiştir.

Zeyno Gelinlik

Ekrem Tandur: İş yeri sahibi Ekrem Bey'in yeğeninin adı olduğu için bu isim konulmuştur.

II. YER, ŞEHİR, BÖLGE VE KONUMA GÖRE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:

Bu bölümde yer ve konum adlarıyla oluşturulan ticarethane isimleri bulunmaktadır. Bu bölümdeki iş yeri adlarını iki grupta toplayabiliriz. Bunlardan birincisini iş yerinin bulunduğu mevki, diğerini ise iş yeri sahiplerinin esas memleketleri veya köyleri oluşturmaktadır. Bu bölümde toplam 37 iş yeri ele alınmıştır.

Antep Tatlıcısı

Gökhan Güngören: Dükkân sahibinin Gaziantep'li olması ve Gaziantep'in tatlısı meşhur olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Ayaz Çiğköfte

Ahmet Mavi: Sivas'ın ayazı, soğuğu meşhur olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Altınyayla Yemekçilik

Fehmi Nazlım: Fehmi Bey'in doğum yeri Sivas'ın Altınyayla ilçesi olduğu için bu ismi kullanmıştır.

Baharözü Ticaret

Mithat Coşkun: Dükkân sahibinin köyünün ismi kullanılmıştır.

Başkent Bilgisayar

Seyfettin Gülbahar: Dükkân sahibi Ankara'da yaşayıp Sivas'a geldiğinden dolayı dükkâna bu ismi vermiştir.

Beyoğlu Cafe

Kadir Demirci: İş yeri sahibi bir dönem İstanbul'un Beyoğlu semtinde yaşadığı için Sivas'a geldiğinde açtığı kafeye bu semtin ismini koymak istemiştir.

Dikilitaş Çay Evi

Murat Taşdeniz: Dikilitaş Caddesinde bulunan bir çay evi olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Doğanşar Plastik Ltd. Şti.

Nurettin Karaman: İş yeri sahibinin doğum yeri Doğanşar olduğu için bu isim düşünülmüştür.

Doğanşar Ticaret

Erdal Geçkin: Erdal Bey'in memleketi Doğanşar olduğu için bu isim verilmiştir.

Dörtyol Eczanesi

Ali Öztürk: Dükkân dört yola ayrılan mevkide olduğu için bu isim verilmiştir.

Dörtyol Mini Hal

Savaş Cin: Manavın bulunduğu yol 4 yola ayrıldığı için buradan esinlenerek bu isim verilmiştir.

Durak Çay Evi

Ahmet Duran: Otobüs durağına yakın olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Elit Büfe

Fatih Demir: Merkezi bir yerde buluna bu işyerinde "Elit" kelimesi belli bir kesme hitap eden anlamında olduğu için tercih edilen bir isimdir.

İstanbul Ayakkabı Market

Sinan Topuz: Ürünler İstanbul'dan geldiği için bu isim uygun görülmüştür.

Kırmızı-Siyah Bayan Kuaförü

Şenay Akkavak: İş yerinin dekorları kırmızı-siyah olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Köşe Döner

Cengiz Kaya: Dükkân Atatürk Caddesi'nin en işlek yerinde ve köşede olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Mavi Köşe Salı Pazarı

Osman Nuri Ürgüp: Köşede bulunan bu dükkânın dıştan görünüşünün mavi renkte olması ve Salı Pazarı'nın ucuzluğu çağrıştırmamasından dolayı bu isim verilmiştir.

Meydan Fırıncılık

Yunus İptil: Dükkân Dikilitaş Meydanı'na yakın olduğu için bu isim verilmiştir.

Meydan Manavı

Mehmet Yıldırım: Manav, Meydan Camii'nin yakınında olduğu için bu isim kullanılmıştır.

Oğuzlar Pide Fırını

Kazım Güler: Oğuzlar Parkı'nın yakınında olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Park Htc

Hatice Yıldırım: İş yerinin karşısında bir park yer aldığı için “Park Htc” ismi tercih edilmiştir.

Sakarya Manifatura

Cengiz Konakçı: Cengiz Bey’in dedesi Sakarya’da askerlik yapmıştır, bu yüzden dükkâna bu isim verilmiştir.

Sakarya Pen

Selçuk Kuruçay: Aslen Sakaryalı olan Selçuk Bey sonradan Sivas'a geldiğinde memleketinin ismini Sivas'ta yaşatmak istemiştir. Bu yüzden bu ismi uygun görmüştür.

Seyr-i Sivas Cafe

Ferhat Bozduran: Bu iş yeri yüksek bir yerde olduğu için ve Sivas’ın birçok yerini buradan görmek mümkün olduğu için böyle bir isim tercih edilmiştir.

Sivas Fotoğrafçısı

Gültekin Cila: Gültekin Bey, hem akılda kalıcı hem de memlekette başka “Sivas Fotoğrafçısı” ismiyle başka bir iş yeri olmadığı için bu ismi uygun görmüştür.

Sivas Teknik

Erol Aydın: Bu işyerinde dört ortak oldukları için, ortak bir isim koymak istemişler ve memleketlerinin ismini düşünerek “Sivas Teknik” ismini tercih etmişlerdir.

Sivas Tıp Merkezi

Sadettin Tuğut: Sivas'taki ilk özel hastanedir ve şehrin adı kullanılmak istenmiştir.

Sivasspor Erkek Kuaförü

Doğan Çubukçu: Doğan Bey Sivasspor'un kurucularından olduğu için 1967 yılından beri bu ismi kullanmaktadır.

Sivasspor Pide Fırını

Yasin Duru: Yasin Bey memleketinin takımı olduğu için bu ismi koymayı uygun görmüştür.

Stad Taksi

Bekir Cevahir: Stadyumun yakınında olmasından dolayı bu isim verilmiştir.

Üçyol Market

İsmet Yolpınar: Marketin önü üç yola ayrıldığı için bu isim verilmiştir.

Vişneli Unlu Gıda

Murat Keskiner: İş yerinin bulunduğu bölgede Vişneli Camii olduğu için bu isim verilmiştir.

Yiğitler Erkek Kuaförü

Mehmet Yıldız: Dükkân Yiğitler Mahallesi'nde olduğu için bu isim verilmiştir.

01 Adana Kebap Ve Izgara Salonu

Beyazıt Yıldız: İş yeri sahibi Adanalı olduğu için kendi memleketinin ismini kullanmak istemiştir.

4 Eylül Alışveriş Merkezi

İbrahim Koca: Dükân 4 Eylül Mahallesi'nde olduğu için bu isim verilmiştir.

06 Tekel Bayii

Osman Kavak: Osman Bey önceden Ankara'da yaşadığı için bu şehrin plakasını dükânın isminde kullanmak istemiştir.

37 Pide Fırını

Adnan Kaşkan: İş yeri sahibi Adnan Bey Kastamonulu olduğu için memleketinin plakasını yaşatmak amacıyla bu ismi uygun görmüştür.

III. İSİMLERİ İŞ ALANI İLE İLGİLİ OLARAK VERİLEN TİCARETHANE:

Sivas'taki bazı ticarethane isimlerinde o ticarethanede hangi ürünün satıldığı veya satılan ürünün özellikleri gösterilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde toplam 29 tane iş yeri incelenmiştir.

Aşçıbaşı

Suat Dinçer: Yemekle ilgilendikleri ve alanları yemek olduğu için “Aşçıbaşı” ismini tercih etmişlerdir.

Avcım

Alper Erdiñç: İnternet üzerinden de satış yapılmaktadır, iş alanıyla ilgili olduğu için bu isim verilmiştir.

Bak-Tad Yemekçilik

Ali Sarıtaş: Sektöre uygun olduğunu düşündükleri için bu isim tercih edilmiştir.

Bereket Gıda

Hakan Bulut: İş yeri sahibi kazancının bereketli olmasını istediği için bu ismi uygun görmüştür.

Bereket Unlu Mamülleri

Halil Keskin: Ekmeğin bereket getireceğine inandıkları için böyle bir isim tercih edilmiştir.

Çağ-Gaz Doğalgaz Mühendislik

Ümit Metin: “Çağın yakıtı doğalgazdır.” düşüncesiyle dükkâna bu isim verilmiştir.

Çerezcioğlu

Sinan Kadioğlu: İş alanıyla ilgili olduğu için bu isim verilmiştir ve tescilli marka olarak kullanılmaktadır.

Çeyiz Sandığı

Ayşe Bebek: Çeyiz işleriyle uğraşıldığı için dükkân açmaya karar verildiğinde bu isim verilmiştir.

Çözüm Bilgisayar

Bülent Özçelik: “Çözüm” ismi iş alanıyla ilgili ve özgün olduğu için bu isim seçilmiştir.

Derman Eczanesi

Hakan Aksu: İş alanıyla ilgili olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Duru Temizlik

Mehmet Hızar: İş alanıyla ilgili olduğu için bu isim verilmiştir.

Fırat Tarım

Hakkı Uçak: Tarımla alakalı olduğu için, tarımı çağrıştırdığı için ve iş alanıyla ilgili olduğu için bu isim verilmiştir.

Gelincik Çiçekçilik

Âdem Uzunoğlu: Gelincik çiçeğinden dolayı bu isim tercih edilmiştir.

Gençlik Erkek Kuaförü

Cihan Özkara: Daha çok gençlere yönelik iş yaptıkları yani hedef kitleleri gençler olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Harika Şeyler Sanat Atölyesi

Akif Furkan Çağlayan: İstenilen birçok şeyi bu mağazada yapıp sattıkları için ve genellikle ilginç tasarımlar yaptıkları için “Harika Şeyler” ismi tercih edilmiştir.

Has Kundura

Ali Arslan: En iyi, en has ayakkabıyı kendilerinin sattığını iddia ettikleri için bu ismi kullanmışlardır.

İnşa İnşaat

Mükremin Okyay: Bir yapıyı baştan sona inşa etmek düşünülerek bu isim verilmiştir.

İplik Dünyası

Fatih Aydın: İp çeşitleri ve ürünleri satıldığı için bu isim verilmiştir.

Kahve Molası

İshak Koçak: Sadece kahve çeşitleri sattıkları için bu isim tercih edilmiştir.

Kırk Oklava Lokanta

Gökçe Karakale: Bu işe 4 oklava ile başlamışlardır 4’ün yanına 0 da getirerek “Kırk Oklava” ismini koymayı uygun bulmuşlardır.

Moda Bay-Bayan Terzisi

Hakan Dinler: İş alanıyla ilgili olduğu için bu isim verilmiştir.

Rastgele Av Bayii

Ömer Şireci: Balıkçılıkta “rastgele” tabiri kullanıldığı için bu isim verilmiştir.

Soobe Bebe Shop

Ahmet Turan Yeniyanan: Bebek giyimi üzerine iş yapmalarından dolayı çocukların dikkatini çekmek amacıyla bu isim tercih edilmiştir.

Taş Bijuteri

Sinan Ateş: Daha çok taşlı ürünler sattıkları için bu ismi uygun görmüşlerdir.

Termo Aydınlatma

Mustafa Şaşmaz: Termo, ısı anlamına geldiği için ve avizeler ışıkla birlikte az da olsa ısı yaydığı için bu isim uygun görülmüştür.

Yatırım Emlak

Halil Erdin: Yatırım yapmak anlamında, iş alanıyla ilgili olarak bu isim verilmiştir.

Yeni Sergör Halı

Selahattin Koyun: Bu iş yeri 40 sene önce açılmıştır. Bu dükkânda halı türü ev eşyalarının serilip müşteriler tarafından görülmesinin sağlandığı için bu isim verilmiştir.

Yöresel Lezzet Diyarı

Şenol Usta: Lokanta yemeklerinin yanında yöreye ait ev yemekleri de verildiği için dükkâna bu isim verilmiştir.

Zümrüt Kuyumculuk

Akif Saygın: Doğal ve değerli bir taş olan zümrüitten dolayı bu isim verilmiştir.

IV. KISALTMA ŞEKLİNDE OLUŞTURULAN TİCARETHANE İSİMLERİ:

Sivas'taki bazı ticarethane isimleri kısaltmalardan oluşmaktadır. Bu kısaltmalar genellikle iş yerinin ortaklarının veya yakınlarının ya da işteki terimlerin kısaltmasıdır. Bu bölümde toplam 12 tane ticarethane ele alınmıştır.

Akar Ticaret Nalburiye

Ahmet Arıkan: İki ortağın soyadının birleştirilmesinden oluşturulmuştur.(Akyol–Arıkan)

Akit Çimento Ltd. Şti.

Ömer Ağdoğan: 4 ortağın soy isimlerinin baş harflerinden oluşturulmuştur. (Ağdoğan-Kaleli-İzmirli-Töre)

Aksu Yorganevi

Nusrettin Sukan: 1985 yılında Nusrettin Bey dükkân açınca kendi soy ismini 1976 yılından beri yanında çalıştığı ustası İbrahim Akkaş'ın soy ismiyle birleştirerek Aksu Yorgan Evi ismini kullanmıştır.

Armeda Düğün Salonu

Ahmet Sel: Bu iş yerinin ismi üç ortağın ve bu üç ortağın eşlerinin isimlerinin ilk harfleri alınarak oluşturulmuştur. (Ahmet-Rabia Sel, Elif-Arif Emrahoğlu, Murat-Eda Bişgin)

Ata Mini Market

Atalay Biçer: “Ata”, “Atalay” isminin ilk hecesi olduğu için tercih edilmiştir.

Ay-Se Kız Öğrenci Yurdu

Ayfer-Sezai Sezer: Annesi Ayfer Hanım’la birlikte bu iş yerini açan Sezai Bey, annesiyle kendi isimlerinin ilk hecelerini birleştirerek bu iş yerinin ismini oluşturmuştur.

Bar-Ok

Barış Ökçün: Bu giyim mağazasının sahibi Barış Bey kendi ismiyle soy isminin ilk hecelerini birleştirerek bu ismi oluşturmuştur.

Ber Su Yapı İnşaat

Osman Sarı- Osman Çelik: İki ortağının oğullarının ismi Berat ve Süleyman’dır. Bu isimlerin ilk heceleri alınarak dükkân ismi oluşturulmuştur.

D&P

Melike Karakoç: Deodorant ve parfümün baş harflerini kullanarak bu isim tercih edilmiştir.

Doğu Şekerleme

Abdullah Gündoğdu: “Gündoğdu” soy isminin uzun olmasından dolayı kısaltması düşünülerek “Doğu Şekerleme” ismi ticarethaneye isim olarak verilmiştir.

Hesaş

Mustafa Karakoç: Açılımı “Helva Susam Anonim Şirketi”dir. Bu tür ürünler ürettikleri için bu ismi uygun bulmuşlardır.

Işı kay Elektrik

Ömer Ayık: Yalçın "Işıksal" ve Ömer "Ayık" isimli iki akrabanın soyadlarının birleşmesinden oluşan bir isimdir.

V. ESKİ İSMİYLE DEVAM ETTİRİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:

Sivas'taki bazı ticarethanelerin el değıştirdiğinde eski ismini koruduğı görülür. Bunun nedeni daha çok eski ismin yeni iş yeri sahibi tarafından da beğenilmesidir. Bu bölümde toplam 16 tane iş yeri ele alınmıştır.

Arma Çantacı

Tolga Yazıcı: Tolga Bey'in eski ortağı bu ismi kullanmıştır. Tolga Bey isim hoşuna gittiğı için bu ismi değıştirmemiştir.

Aydın Emlak

Ahmet Tosun: Ahmet Beyin iş yerindeki eski ortağının soy ismi kullanılmıştır.

Çırağan Döner Ve Kebap Salonu

Yadigâr Pek: Devir aldıklarıındaki isimdir.

Ferman Cafe

Murat Karademir: Devir alınan bu iş yerinin ismi değıştirilmemiştir.

Gülen Erkek Kuaförü

Faruk Altun: Eski iş yeri sahibinin koyduğu bu ismi yeni iş yeri sahibi değıştirmemiştir.

Güven Kuru Temizleme

Nazır Aslan: Devir aldıklarıındaki isimdir.

Konak Büfe

Yusuf Gürün: Devir alındığında bu isim kullanılıyormuş, değiştirilmemiştir.

Mini Market

Yavuz Şimşek: Dükkân devralınmış, isim değiştirilmemiştir.

Neva Bijuteri

Zehra Bülbül: Zehra Hanım'ın eski ortağının kızının ismidir. İsmi değiştirmek istememişlerdir. "Neva" olarak kullanmaya devam etmişlerdir.

Otantica Büfe

Yılmaz Ernes: Dükkân devir alındığında bu isim kullanılıyormuş ve değiştirilmemiş.

Ödül Tekel Bayi

Adnan Yılmaz: Devir alınmış ve değiştirilmemiştir.

Öz Umut Ticaret

Resul Koç: Dükkân devir alındığında bu isim kullanılmaktaydı.

Özsoylar Pastane

Burak Polat: Devir alındığıındaki isimdir.

Paris Müzik Market

İhsan Serter: 1998 yılında devir alınmıştır. İsim hoşlarına gittiği için değiştirilmemiştir.

Şirin Çiçek Evi

Ömer Dilmen: Devir alındığında” Şirin Baba Çiçekçilik” olan bu iş yeri “Şirin Çiçek Evi” olarak değiştirilmiştir.

Yıldızlar Et Market

Samet Buğday: Devir alınmış ve değiştirilmemiştir.

VI. NEDENSİZ, RASTGELE VEYA İLGİ ÇEKİCİ OLSUN DIYE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:

Sivas'taki bazı ticarethane isimleri nedensiz, rastgele veya ilgi çekici olsun diye verilen isimlerden oluşmaktadır. Bu bölümde toplam 35 tane ticarethane incelenmiştir.

Alaska Bilgisayar

Alparslan Yel: Alaska ismini beğenen Alparslan Bey dükkânına bu ismi uygun görmüştür.

Anıl Tuhafiye

Fevzi Özipek: Fevzi Bey'in kızı ve oğlunun birlikte verdiği bir isimdir.

As Yapı Isı Yalıtım

Abdullah Celal: As kart oyunlarında “bir” anlamına gelmektedir. Abdullah Bey kart oyunlarını çok sevdiği için bu ismi kullanmıştır.

Asmin Bayan Kuaförü

Gülşen Karayel: Göze çarpan bir isim koymak için bu isim tercih edilmiştir.

Can Can Ucuzluk Pazarı

Hüseyin Şimşek: Dükkân ismini Hüseyin Bey'in kızı Ezgi Şimşek vermiştir; akılda kalıcı ve dikkat çekici olması için bu isim uygun görülmüştür.

Doremi İç Giyim

Ayhan Aras: Ayhan Bey müzikten çok hoşlandığı için bu isim aklına gelmiştir ve bu ismi kullanmıştır.

Ebru Gümüş

Yakup Dalak: Ebrunun çok renkli ve değişik renkleri içeren bir sanat olmasından dolayı bu isim tercih edilmiştir.

Eros Çanta

Muammer Vişne: Eros, Yunan mitolojisindeki Aşk Tanrısı'nın ismidir. Dikkat çekici olduğu için bu ismi kullanmışlardır.

Güneş Gıda

Şerafettin Diner: Şerafettin Bey'in oğlunun beğendiği bir isim olduğu için bu isim verilmiştir.

Güneş Teknik Hırdavat

Ali Yıldızeli: İsim dikkat çekici olduğu ve sevildiği için verilmiştir.

Kardelen Pide Fırını

Furkan Cansever: İş yeri sahibi kardelen bitkisini çok sevdiği için bu ismi tercih etmiştir.

Kare Mağazası

Sümeyye Yaman: Düşünülmüş bir isim değildir. Böyle bir isim uygun görülmiştir.

Kuğu Mutfak

Mehmet Özgülmez: Sevilen, ilgi çekici bir kuş olan “kuğu” bu iş yerine isim olarak tercih edilmiştir.

Lemon

Gökhan Yurtsal: Akılda kalıcı olması önemli olduğu için bu giyim mağazasında “Lemon” ismi tercih edilmiştir.

Mandalina Çocuk Giyim

Niyazi Özpaça: Mandalina, İş yeri sahibinin en sevdiği meyvedir. Çocukların da dikkatini çeksın, sıra dışı olsun diye bu isim tercih edilmiştir.

Masal Aksesuar Bijuteri

Ali Avşar: Hoş bir isim olduğunu düşündükleri için bu isim verilmiştir.

Mavi Kafe

Muhammed Yasin Eser: İş yeri sahibi mavi rengi sevdiği için bu ismi vermiştir.

Mavi Mobilya

Muhammet Aksak: Kolay ve modern olduğu için bu isim verilmiştir.

Mimoza Kuaför

Ümit Varol: Dükkân sahibinin sevdiği çiçek ismi olduğu için bu isim verilmiştir.

Nazar Et Market

Kadir Ağbulut: İş yeri sahibi beğendiği ve hoşuna gittiği için bu ismi kullanmıştır.

Özen Kırtasiye Ve Fotokopi

Fevzi Karakoç: İstanbul’da ortaklaşa çalıştıkları firmanın ismi dükkâna verilmiştir.

Pardon İç Giyim

Ahmet Canpolat: Farklı bir isim koymak istemişlerdir ve farklılık olması açısından “Pardon İç Giyim” ismini seçmişlerdir.

Paris Foto

Bahadır Özfıdancı: Bahadır Bey’in bir arkadaşının önerisi üzerine iş yerine bu isim verilmiştir.

Penguen Bebe Giyim

Ahmet Çapraz: Penguenin çok sevimli ve çocuklar tarafından da sevilen bir hayvan olmasından dolayı bu isim verilmiştir.

Rüyam Mini Market

Züleyha Kaya: Züleyha Hanım’ın kızının ve kendisinin isteği üzerine verilen bir isimdir.

Sahil Kebap

Ahmet Doğan: Ahmet Bey, “sahil” ismi denince akla “rahatlık, huzur” geldiği için bu ismi uygun görmüştür.

Soft Çantacı

Sabri Yalçın: Yabancı isimler daha çok dikkat çektiği için “Soft Çanta” ismi tercih edilmiştir.

Şengül Market

Mehmet Işık: Mehmet Bey ailesi ve çalışanlarıyla gülmek, mutlu olmak için bu ismi koymayı uygun görmüştür.

Şıkır Şıkır

Mine Reşvan: Kıyafetler ilgi çekici ve eğlenceli olduğu için, daha çok dikkat çekmek için de bu ismi uygun görmüşlerdir.

Turkuaz Fotokopi

Ahmet Taşpınar: Renkten esinlenerek, farklı bir şey olsun diye bu isim tercih edilmiştir.

Turuncu Çanta

Aytuğ Ecevit: Dükkânın dekoruna turuncu rengi daha uygun gelmiştir. Daha sempatik, enerjisi yüksek olduğu için “Turuncu Çanta” ismini kullanmışlardır.

Tutku Çiğköfte

Ekrem Olçay: İlgi çekici olduğu için “Tutku Çiğköfte” ismi tercih edilmiştir.

Yıldız Optik

Medet Çalışkan: Yıldız, sevilen bir isim olduğu için bu isim uygun görülmüştür.

Yılsa Unlu Mamülleri

Hacı Yusuf Evcı: “Yılsa Ekmek Fabrikası”ndan bu isim gelmektedir.

Vitrin

Ekrem Çobanoğlu: İstanbul'daki “Vitrin” firmasının ismini kullanmışlardır.

VII. YABANCI İSİM ŞEKLİNDE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ:

Bu bölümde daha çok İngilizce ve Fransızca kökenli kelimelerle oluşturulan ticarethane isimleri ele alınmıştır. Yabancı isim tercih edilmesindeki amacın daha fazla müşterinin ilgisini çekmek olduğu söylenebilir. Bu bölümde toplam 23 tane iş yeri incelenmiştir.

Aktiv Market

Serdar Akgül: Babasının isteği üzerine bu isim uygun görülmüştür.

Azura Parfümeri

Samet Toprak: Fransızca olan “azur”, “gök, gök mavisi” anlamlarına gelmektedir. Dükkânın ismi buradan gelmektedir.

Barcode

Niyazi Özpaça: Satılan ürünlerde barkot kullanıldığı için bu giyim mağazasında “barcode” ismi tercih edilmiştir.

Boykot

Âdem Baran: Genelde hep kot sattıkları için ve “boykot” kelimesi de değişik bir isim olduğu için bu isim konulmuştur.

By Kumru

Ünal Şener: Ünal Bey, Ege Bölgesi’nde çok sevilen kumru yemeğini bu işyerinde yaptıkları için By Kumru ismini tercih etmiştir.

Cosmetica's

Ali Mert: Daha çok ilgi çekici ve akılda kalıcı olduğu için bu ismi uygun görmüşlerdir.

Dcnet Cafe

Nizam Aktaş: Dc internet terimlerinden biri olduğu için ve bir internet kafe açtıkları için bu isim uygun görülmüştür.

Empire Kuaför

Hayati Güner: İngilizce olan “empire”ın anlamı “imparatorluk”tur. İlgi çekmek amacıyla bu isim verilmiştir.

Eyfel

Özgür Koçyiğit: Parfümler Paris ve Fransa'dan geliyor. Özgür Bey Paris'te Eyfel Kulesi'ni sevdiği için bu ismi tercih etmiştir.

Hair World

Ayşe Çakır: İngilizce olan “hair world”, “saç dünyası” anlamına gelmektedir. İlgi çekmek amacıyla bu isim verilmiştir.

İkon

Özcan Tanyılmaz: Fransızca kökenli olan “ikon” sözcüğünün anlamı: “Bir kişi, düşünce, akım veya herhangi bir şeyi tek başına simgeleyen ve anlatan şekil veya resim”dir. Modaya uygun ve ilgi çekici olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

İstanbul Export

Hakan Baysallı: Bu iş yerinde ihraç fazlası ürünlerin İstanbul'dan getirtilip satıldığından dolayı bu isim kullanılmaktadır.

Kompedan

Emrah Bulut: Kompedan, Fransızca'da "işini en iyi yapan, yarışmacı, kabiliyetli" anlamlarına gelmektedir; bu giyim mağazasının ismi "Kompedan" olarak tercih edilmiştir.

Men Club

Mehmet Yılmaz: İngilizce olan "men club", "erkekler kulübü" anlamına gelmektedir. Bu iş yerinde sadece erkek giyimi ürünleri bulunduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Mfc Bilişim

Ahat Duran: İngilizce açılımı Manager for Computer (Bilgisayar işletmeni) olan kelime grubunun kısaltması yapılarak isim verilmiştir.

Moffy Center Balık Ve Av Bayii

Âdem Özkaya: Kedi maması markasından esinlenilerek bu isim verilmiştir.

Moss Çanta

Erhan Tekeş: İngilizce olan "moss", "bataklık, yosun" anlamlarına gelmektedir. Farklı ve akılda kalıcı olduğu için bu isim verilmiştir.

My Trend

Bahadır Kenliç: İngilizce olan "my trend", "benim tarzım" anlamına gelmektedir. Yabancı bir isim koymalarının sebebi ise kurumsal mağaza anlamı katarak müşterilere daha iyi bir hizmet vermek amacıyla.

Pronet Pc

Gökhan Aydemir: Profosyonel ağ uzmanı anlamına gelmektedir. Bu ismi uygun görmüşlerdir.

Red Game Playstation

Sinan Yiğit: Oyun salonlarına yeni bir yüz getirmek için konulmuş bir isimdir. Oyun salonunun ismine uygun olarak kırmızı renkte mobilyalarla dekore edilmiştir.

She's Bijuteri

Yavuz Şahin: Bayan ürünleri bulundurdukları ve bayanlara hitap ettikleri için bu ismi uygun görmüşlerdir. “She’s” İngilizcede “onun (bayanlar için)” anlamına gelmektedir.

Şanzelize Kuaför

Erdem Taylan: Şanzelize, Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan ünlü bir caddenin ismidir. Dükkânın ismi buradan gelmektedir.

University Cosmetic

İsa Ay: Daha dikkat çekici olduğu için, Avrupa tarzına yakın ürünler bulunduğu için bu isim tercih edilmiştir.

VIII. BU KATEGORİLERİN DIŞINDA KALAN TİCARETHANE İSİMLERİ
(Dünya görüşü, inançlar, yaşanan olaylar, önem verilen bir olgu, hedefler vb.
nedenlerle verilen ticarethane isimleri):

Bu bölümde dünya görüşü, inançlar, yaşanan olaylar, önem verilen bir olgu, hedefler vb. nedenlerle verilen ticarethane isimleri ele alınmıştır. Bu bölümde oluşturulan ticarethane isimlerinin daha dikkate değer ve iş yeri ismi oluşturulurken iş yeri sahiplerinin örnek alınabilecek tarzda isim verme hikâyelerinin veya düşüncelerinin olduğunu söyleyebiliriz. Bu bölümde toplam 28 tane iş yeri ele alınmıştır.

Ata Ekmeği

Ali Kozan: Ali Bey “Ataların ekmeği” diye düşünmüş ve büyüklerini, atalarını da unutmamak adına bu ismi tercih etmiştir.

Atak Pen

Hayati Solak: İş açısından ileride olmak, atik olmak, kendini geliştirmek, yenilemek amaçlandığı için bu isim tercih edilmiştir.

Bereket Gıda

Hakan Bulut: Hakan Bey, kazancının bereketli olmasını istediği için bu ismi tercih ettiğini söyledi.

Bereket Köftecisi

Orhan Doğan: Dükkân sahibi Orhan Bey 2012 yılında ‘ismi bereket olsun, bereketiyle işlerimiz yürüsün’ diyerek bu ismi vermiştir.

Bizim Çayevi

Savaş Arslan: Savaş Bey arkadaş ortamına önem verdiği için ve bu işyerinin sadece kendisinin değil herkesin gelebileceği, oturup sohbet edebileceği bir yer olmasını arzu ettiği için bu ismi tercih etmiştir.

Bizim Mobilya

Ali Güngördü: Halkın benimsemesi açısından bu isim verilmiştir.

Damla Emlak

Mustafa Yıldız: “Damlaya damlaya göl olur” atasözünden hareketle “damla” ismi bu iş yerine verilmiştir.

Dede Bey Kundura

Hamza Toprak: Osmanlı göçmenlerinden önemli biri olan Dede Bey'in ismini yaşatmak için bu isim kullanılmıştır.

Destan Tekstil

Yusuf Demir: Hedefleri, sektörde ilerleyen zamanlarda destan misali köklü şirketlerin arasına girmek olduğu için bu isim tercih edilmiştir.

Doğan Ev Yemekleri

Zeynep Hacıali: İşyeri açılacağı zaman hamile olan Zeynep Hanım, iş yeriyle ilgili bütün hazırlıkları bitirmiş, sadece isim bulamamıştır. Doğum yaptıktan sonra “Doğan” ismi aklına gelmiş ve bu ismi tercih etmiştir.

Doğu Express Kuru Temizleme

Ahmet Tatlısoy: Ahmet Bey, iş yerinin kuruluşunun 1967 tarihine dayandığını; o zamanın en hızlı trenin ise “Doğu Express” olduğunu söyledi. İşlerinde hız önemli olduğu için “Doğu Express Kuru Temizleme” ismini tercih ettiklerini belirtti.

Emek Gıda

Burak Aydın: İş yeri zorluklarla açıldığı için bu isim tercih edilmiştir.

Eylül Kırtasiye

Fatih Sırakaya: Ticarethanenin açılışı Eylül ayına denk geldiği için bu isim uygun görülmüştür.

Göktaş Ticaret

Muhsin Sönmez: Yaklaşık 25 sene önce Sivas’ın Yıldızeli ilçesine bir göktaş düşmüş, o olaydan esinlenilerek “göktaş” ismi verilmiştir.

Gurbet Gıda

Turabi Yancı: Turabi Bey, Sinop'tan Sivas'a geldiği için dükkânın adını “Gurbet Gıda” koymayı uygun görmüştür.

Güven Halı Mobilya

İsmail Canseven: Kendilerini ve mağazalarını güvenilir gördükleri için bu isim düşünülmüştür.

Işık Fotoğrafçılık

Mustafa Uzun: Mustafa Bey, geleceğin aydın olmasını istediği için bu ismi uygun görmüştür.

Madenciler Yapı

Ahmet Yıldırım: İş yeri sahibi daha önce madencilik işiyle uğraştığı için bu ismi vermiştir.

Oto Sağlam

Dursun Tutuş: Araç bakımı işiyle uğraştıkları ve işlerini sağlam yaptıkları için bu isim tercih edilmiştir.

Örnek Gıda

Necati Güler: Necati Bey, “örnek” ismini kullanmasının sebebini diğer esnaflara örnek olma amacından kaynaklandığını açıkladı.

Peron 58 Giyim

Hakan Yıldırım: İlk açıldığı yıllarda sahibinin otobüs şirketi vardır. Otobüste koltuk-peron adını hep karıştırdığı, tam söyleyemediği için iş yerinin adını “Peron 58” koymuştur.

Selçuk Yapı

Bilal Yıldız: Sivas bir Selçuklu şehri olduğu için 1979’da bu isim verilmiştir.

Sofa Ev Yemekleri

Orçun Özçolak: Sofa, “eski evlerde büyük koridor” anlamına gelmektedir. Orçun Bey, babalarının eskiden beri kullanılan bu sözcüğün unutulmaması adına bu ismi verdiğini belirtti.

Tercih İzolasyon

İsmail Yıldız: Yalıtım işleriyle uğraştıkları ve bu yönde tercih edilen bir firma olmayı hedefledikleri için bu isim kullanılmıştır.

Uğur Gıda

İsmail Kelek: Dükkânı borç yaparak, sıkıntılar içinde açan İsmail Bey uğur getirmesi için bu ismi uygun görmüştür.

Uğur Hırdavat

Mehmet Köse: Uğur böceğinin şans getireceğine inanıldığı için buradan esinlenilerek bu isim dükkâna verilmiştir.

Zelda Çiçekçilik

Uğur Yeğiner: “Zelda” adındaki filmi dükkân sahibi çok seviyormuş. Ayrıca “zelda” dağda yetişen bir bitki anlamına geldiği için açacakları çiçekçiye bu ismi uygun görmüşlerdir.

Zirve Teknik Hırdavat

Eyüp Bektaş: Eyüp Bey’in arkadaşının dükkânının ismi “Lider Hırdavat”mış. Eyüp Bey, arkadaşını geçip bu alanda zirveye çıkmak istediği için bu ismi 2013 yılında dükkâna vermiştir.

SONUÇ

Sivas'ta bulunan ve isimlerini araştırdığımız ticarethanelerden hariç; Türkçe veya Türkçeye yerleşmiş olan sözcüklerle kurulan, örnek gösterebileceğimiz ve daha ayrıntılı incelemeye değer bulduğumuz bazı ticarethaneler şunlardır: Köfteci Kirli Ahmet Usta'nın Yeri, Mis Kebap, Buruciye Otel, Buruciye Taşımacılık, Ayyıldız Erkek Pansiyonu, Marka Alış Veriş Merkezi, Karınca Çeyiz, Düğüncü, Çarık Kundura, Aralık Kitap Kafe, Tuğra Çay Evi, Bi İçim Çay Evi, Bukalemun Reklam, Sivas Umay Sigorta, Tavatır, Kent Pide Fırını, Birden Kuyumculuk.

Yukarıda ismini verdiğimiz işletmelerin sahipleriyle ya da müdürleriyle yüz yüze görüşülerek hem isimlerin nerden geldiği konusunda hem de bu Türkçe isimlerle neleri başarabildikleri ve işlerindeki düzen konusunda bilgiler alınmıştır.

1. Köfteci Kirli Ahmet Usta'nın Yeri (Ahmet USTA):

Köfteci Kirli Ahmet Usta'nın Yeri Sivas'ta Toptancılar Sitesi'ndedir. Görüşmeye gittiğimizde ızgarasının başında, önlüğüyle duran Ahmet Bey'le tanıştık ve işine vermiş olduğu öneme ziyaretimiz sırasında şahit olduk. 1955 yılında Sivas'ta doğan Ahmet USTA 1969'da babasının ölümüyle, babasının seyyar köfte arabasını devraldı. (Dedesinin mesleğini babası icra ediyordu). Babasının erken yaşta vefatı hem küçük yaşta ailesinin geçimini tek başına üstlenmesine hem de bu mesleğe erken başlamasına sebep oldu.

1969 tarihinden itibaren köftencilik işini yapan Ahmet Bey ilk dükkânını 1971'de Sivas Mahkeme Çarşısı'nda açmıştır. Son olarak 1992'de bugünkü yerine yani Toptancılar Sitesi'ne işyerini taşımıştır. Burada işlerini büyüten Ahmet USTA "Köfteci Kirli Ahmet Usta" veya "Köfteci Ahmet Usta" patentiyle 28 ile (İstanbul, Ankara, Kayseri, Niğde, Nevşehir gibi) ürünlerini bulunduran bayilikler de vermiştir. Ayrıca Sivas'ta altı şube, bir imalathane, bir de franchising firması bulunmaktadır. Ahmet USTA'nın Kaan ve Burak isminde üniversite mezunu oğulları da Sivas'taki şubelerin

başında bu işi yürütmektedirler. Ahmet Bey'in Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olan bir de kızı bulunmaktadır. Ahmet USTA bu noktada "Ailede en cahili benim, ben de lise mezunuyum" şeklinde nükteli bir açıklaması oldu. Görüşmemiz sırasında, Ahmet Bey "Usta" soyadı konusunda da açıklamalarda bulundu: "1934 tarihinde soyadı kanunu çıktığı zaman, aile fertlerinin her biri (öğretmen, doktor, lokantacı) işinin ustasıymış, işlerinde usta ve kabiliyetli oldukları için bu soyadı verilmiştir."

Ahmet USTA, İstanbul'da çıkarılan "Sivas İş Dünyası" adlı dergiye verdiği röportajında kuruluşu ve hedefleriyle ilgili şu bilgileri vermektedir:^[7] *"El arabası ile başlayan köftecilik mesleğini bugün oğullarımın da çabalarıyla 2011 yılının sonlarında şirketleşerek devam ettirmeye karar verdim. Köfteci Ahmet Usta Franchising Gıda Tarım Hayvancılık Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. tüm Türkiye'ye köfte gönderen, şubeler açan ve açmaya devam edecek bir şirket haline geldi. Daha kurumsal, daha profesyonel olma yolunda hızla ilerliyoruz çok şükür. İmalathanemizde laboratuvar titizliğinde ve güvenilirliğinde hizmete devam ediyoruz. Ürünleri kendi isteğimizle analize gönderiyoruz ve aynı zamanda laboratuvar sonuçlarını internet sitemizde yayınlıyoruz. Bu şekilde ciddi çalışmamız, kendi denetimimizi kendimizin yapması insanlara daha fazla güven veriyor. Tüketici ne yediğini, neye para ödediğini biliyor... Sadece dana eti ve tuz... Sivas'ta Merkezi Şubesi, Üniversite Şubesi, Kepenek Şubesi, Menekşe Şubesi, Meydan ve İstasyon şubeleriyle hizmet veriyoruz. Ayrıca Sivas dışındaki illerimizde bulunan şubelerimizle de hizmet veriyoruz. En son açılan Nevşehir şubemiz de ailemizin yeni üyesidir... Firma olarak hedefimiz Türkiye'nin her köşesine Sivas'ın bu lezzetini ulaştırmak. Hedefteki proje; organize sanayi bölgesinde daha fazla üretim yapılan et entegre tesisi kurmak. Bu hedefimiz sayesinde Sivas ekonomisine ve istihdama destek olacağız inşallah. Franchising firmamız sayesinde dışarıdan alım yapmak yerine üretiyoruz. Elimizi taşın altına koyup Sivas'ı Türkiye genelinde tanıtmak istiyoruz."*

Ahmet USTA'nın bahsettiği franchising firması da yine Toptancılar Sitesi'nde ve lokantanın 100-150 metre yakınında. Bu firmada da yine "Köfteci Kirli Ahmet Usta" ve "Köfteci Ahmet Usta" ismiyle marka tescil belgelerinin ve 2005 tarihli "TSEN ISO 22000", 2008 tarihli "TSEN ISO 9001" ve 2012 tarihli "Hizmet Yeterlilik" belgelerinin var olduğunu ve işyerinin simgesi olarak köfte arabasının önünde Ahmet USTA'nın

^[7] Sivas İş Dünyası. 2. Sayı. İstanbul: Metal Medya Yayıncılık, Eylül 2011.

çizilmiş resmini de gördük. Kanal D, CNN Türk, Samanyolu TV gibi birçok ulusal kanalın bu işyerinde çekim yaptığını da öğrendik.

Ayrıca Sivas'ta Ahmet USTA'nın şubelerinde “Besler Kebap” ismi de kullanılmaktadır. “Besler” isminin nerden geldiğini sorduğumuzda; Ahmet USTA şu cevabı verdi: “Halkımız için güzel ve besleyici etleri kullandığımızdan ve insanlarımızı sağlıklı bir şekilde beslemek için bu ismi de kullandık.”

Son olarak Ahmet USTA'nın lokantasındaki masalarda bulunan, kendi öyküsünün ve “kirli” lakabının nerden geldiğinin yer aldığı yazıyı aktararak bu konudaki araştırmamızı sonlandırabiliriz:

“Ahmet Usta'nın Öyküsü:

Babasının yanında küçük yaşta seyyar arabayla başlayan Ahmet Usta çocuk yaşta seyyar arabada köfte satmaktadır. Babasının erken vefatı ona ailesinin bakımının sorumluluğunu da vermiştir. Hayatın bu zor anları onu yıldırmamış ve çocuk yaşta olmasına rağmen ailesinin geçimini sağlamış ve başarılı olabilmek için çok çalışmıştır. Bu azim onun yaptığı köftenin en güzel şekliyle insanlara sunulmasını sağlamıştır. İşine olan sadakati ve dürüstlüğü onun her yerde meşhur olmasına sebeptir.

İşine olan sadakatini şöyle anlatır; Ahmet USTA..

*‘Ben ALLAHIN vermiş olduğu nimetin şüküründeyim, işimi bırakıp bir yere ayrılmam, ben ölürken elimde maşam olur. İşimin başında ruhumu teslim ederim.’
Diyerek halen işine duyduğu sadakati bildirmektedir.*

Kirli lakabının nasıl olduğu sorusuna ise;

*‘Gün içinde onlarca insana hizmet edip, doyuran birisinin üzerinin temiz olması imkânsızdır. Önemli olan insanın üzerinin kirli olması değil kalbinin temiz olmasıdır.’
Diyerek ruhumun güzelliğini dışarıya yansıtmıştır.*

Seyyar arabasından şirkete uzanan bu çileli ömrünü şöyle özetliyor;

‘Mülk ALLAH'ındır, bizler onun üzerinde emanetçileriz. Biz helal kazanmak için niyetimizi aldık, hayat felsefemiz yaptık. ALLAH lütuf buyurdu, bizleri hem meşhur hem de insanlara hizmetkâr yaptı.’ Diyerek sözlerini tamamlıyor.

Evet, Ahmet USTA bir marka ve o marka yıllarca yaşayacak...

Sivas ve Sivas halkı için en güzelini yapmaya çalışan Ahmet USTA “Herkesi teşekkür ediyor ve Biz Sivas’la güzeliz” diyor.

Kirli Ahmet derler ustasına, kirliliği mekândan ya da köfteden değil elbet. Bir zamanlar sadece adı kalmış beyaz bir önlükten gelir...”

Sıfat görevinde kullanılan “kirli”nin kökü olan “kir” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir:^[8]

KİR, es.tr. kir (pislik, bir nesne üzerinde bulunan tiksime uyandırıcı kalıntı, arınmamış.)

Kir: kir, pislik (Uyg., Kâş., Kit., Clauson, A.v. Gabain, AV, ŞS, LÇ). Aşağı yukarı bütün Türkçe sözcüklerde Türkçe diye gösterilen kir’in yalnızca Clauson moğ. ile bağlantılı bulunduğunu söylüyor. Bu sözcüğün fars. kîr (kalın k ile yazılıp kıyr biçiminde söylenir, zift anlamına gelir) ile bağlantılı bulunduğu da ileri sürülür.

Eski Türkçede kir kökünün girmek, sokulmak, içeri girmek, bir aralığa girmek bg. anlamları içerdiği biliniyor. Buna karşın pislik anlamına gelen kir’in açıklanışı güç.

Kir’den: Kirlemek, kirlenmek, kirletmek, kirli, kirlikan, kirlilik...

2. Mis Kebap (Mehmet-Mevlüt AKSOY):

Sivas’ta bulunan bu iş yerinde Mehmet AKSOY’la görüşüldü. Mis Kebap ismi, yemeklerin lezzetli ve kokusunun mis gibi olmasından ve mis isminin telaffuzu kolay, anlamlı olmasından geliyor. Mis; “temiz ve güzel kokulu, güzel” anlamlarındadır. Mis Kebap 1950 yılından beridir var olan bir şirkettir, yani 65 senedir lokantacılık sektöründe hizmet vermektedir. 1950’den önce ise pazarlarda seyyar arabayla köfte satan dedeleri bu işin öncüsü olmuştur. Babalarının ve dedelerinin mesleği olup dünyada tek Sivas’ta “Mis Kebap” ismi vardır. Döneri çok meşhurdur. Başka illerden de döner siparişi alınabilmektedir. Firma ismi tescilli olup Türkiye’de sadece onlara aittir. Mis Kebap isminden çok memnunlar. Telaffuzu kolay ve anlamlı olduğundan ve ürünleri çok lezzetli olduğundan “ Mis Kebap” ismini koymuşlar. Bu işyerinde 35 kişi

^[8] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

çalışıyor. İşyeri sahiplerinin isimleri Mehmet ve Mevlüt AKSOY kardeşler. Yeri Rahmi Günay Caddesi'ndedir.

“Mis” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir:^[9]

MİS, fars. Misk (ceylanın göbek derisinden çıkarılan kokulu sıvı)ten mis...

Eski bir söylentiye göre, Asya'da yüksek dağlarda yaşayan bir erkek ceylanın göbek derisi altından çıkarılan güzel kokulu sıvı. Misk ahusu, misk ceylanı.

3. Buruciye Otel (Oktay ÜNER):

Dört yıldızlı bir otel olan Buruciye Otel'in lobisinde otel müdürü Oktay ÜNER'le görüşüldü. Buruciye Otel'in ilimizde bulunan “Buruciye Medresesi”nden geldiğini belirten Oktay Bey 2011 yılında kurulan bu otelde 27 kişinin çalıştığını söyledi. Otelde daha çok iş seyahati ve kültür turizmi için gelen insanların kaldığını ve otelin odalarının çoğunlukla dolu olduğunu belirtti. Otelin yeri Eskikale Mahallesi Hoca İmam Caddesi'ndedir. Sloganları ise şöyledir: “4 yıldızlı otelde 5 yıldızlı hizmet”.

Buruciye Medresesi hakkındaki “Türkçebilgi (12/01/2013)” adlı internet sitesinden edindiğimiz bilgiler şu şekildedir:^[10]

“Buruciye Medresesi 1271 yılında Selçuklu Sultanı III.Gıyaseddin Keshüsrev döneminde Sivas'ta yapılan medrese. Medreseyi dönemin zenginlerinden Hamedan (İran) yakınlarındaki Burucird'den gelme Muzaffer Burucerdî; fizik, kimya, astronomi öğretimi amacıyla yaptırmıştır. Medrese yakınında Muzaffer Burucerdî ve iki çocuğunun türbesi de bulunmaktadır. Buruciye Medresesi Sivas ve Anadolu' nun en ünlü târihî yapılarından biri. Medreseler Sokağında, Birinci Keykâvus Şifâhânesi ve Çifte Minâreli Medrese arasında inşâ edilmiştir. Hacı Mes'ûd Medresesi olarak da bilinir. Kapısının üzerindeki kitâbeden anlaşıldığı gibi Muzafferüddîn Burûcirdî tarafından 1271/1272 (H.670) yılında yaptırılmıştır. Bugün etrâfı temizlenmiş ve yapı bütün kimliğiyle ortaya çıkmıştır. Dışa taşkın taşkapı kitâbe kuşakları, geometrik geçmelerle bezenmiştir. Köşe kuleleri palmet demetleri biçimindedir. Dört eyvanlı, iki katlı bir yapıdır. Kubbeli girişin yanlarında yine kubbeyle örtülü mescid ve türbe

^[9] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

^[10] http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/buruciye_medresesi, 21/07/2015.

vardır. Türbede, Medreseyi yaptıran Muzafferüddin Burûcirdî gömülüdür. Türbe ve mescidin yanında da iki beşik tonozlu küçük oda bulunmaktadır. Revakların arkasında medrese odaları, ana eyvanın yanlarında da iki kubbeli oda vardır. Medrese 1965-1966'da tamir edilmiş ve müze hâline getirilmiştir. Kaynak: Rehber Ansiklopedisi”

4. Buruciye Taşımacılık (Ersoy MURAT):

Sivas'taki önemli Selçuklu eserlerinden biri olan Buruciye Medresesi örnek alınarak 2014 yılında bu isim verilmiştir. Bu isimle şehre ait olma ve kalıcılık amaçlanmıştır.

5. Ayyıldız Erkek Pansiyonu (Mehmet Ercan İLTER, Mustafa Gökhan ZOR):

Bu ticarethanede iş yeri sahibi Mehmet Ercan İLTER ve iş yeri müdürü Mustafa Gökhan ZOR ile görüştük. 2009'da açılan bu pansiyon daha çok erkek öğrencilerin kalabildiği, yazın ise okullar tatil olduğunda ailelerin de kalabildiği bir yerdir. Fevzi Çakmak Caddesi Ulu Camii karşısında yer alan pansiyon üç katlı olup 180 kişiye hizmet verebilen kapasitede planlanmıştır. Kütüphanesi, çalışma alanı, yemekhanesi, oyun salonu, sıcak su, internet ve 24 saat güvenlik kamerası denetimi bulunmaktadır. Kendisi de Türk Dili ve Edebiyatı alanında eğitmenlik yapmış olan Ercan Bey işyerinin ismi hakkında şu değerlendirmeyi yapmıştır: “İşyerlerine kendi tarihimize ve kültürümüze uygun isimler verilmeli. Entelektüel görünme kaygısıyla gerek yeni doğan çocuklara gerekse işyerlerine anlamı tam olarak bilinmeyen ya da yanlış bilinen saçma isimler konulmakta. Öz Türkçe isimler konulmasına özen gösterilmeli. Örneğin biz Ayyıldız ismiyle gayet başarılı olduğumuza inanıyoruz. Ayyıldız denince, mukaddes bir değer olan bayrağımız akla geliyor. Biz işletmemize bu ismi verirken, Türkiye'nin tamamına Ayyıldız olarak baktığımız için ve Türkiye'ye hitap ettiğimiz için “Ayyıldız Pansiyonu” ismini uygun gördük.”

6. Marka Alış Veriş Merkezi (Âdem DEMİR):

Marka Alış Veriş Merkezi Müdürü Âdem DEMİR'le görüştük. Marka Alış Veriş Merkezi hakkında bilgiler verdi:

“Sivas’taki büyük marketlerden olan Market 2001 in “mar” ile Kaptanlar İnşaatın “ka” hecelerinin birleşmesiyle “Marka” 2001 yılında kurulmuştur. Marka AVM tüketicinin gözünde güvenli hizmeti, kaliteli ve binlerce çeşit ürünleri ve uygun fiyatıyla bölgemizde marka olmuştur.

Marka AVM bugün Sivas ile Tokat il ve ilçelerinde toplam 32 mağazasıyla faaliyet gösteriyor. Çevre illerde yapılanma çalışmalarımız devam etmektedir. Pazar araştırmalarının sonuçlarına göre hem il merkezlerinde hem de bu illere bağlı ilçe merkezlerinde yeni mağazalar açarak büyümemizi devam ettirmek istiyoruz.

Marka AVM et ve et ürünleri işleme, bakliyat paketleme, kuruyemiş işleme ve paketleme, yumurta paketleme tesislerimiz de bulunuyor. Bu tesislerimizin yanı sıra bünyemizde perakende sektörünün en önemli ürün kalemlerinden birini oluşturan taze meyve ve sebze kısmı da mevcuttur. Marka AVM manav reyonlarında satılan ürünler, kendi ekibimiz tarafından tarladan ve bahçeden alınarak, tüketiciye direkt ve en taze şekliyle ulaştırılıyor.

Marka AVM toplam 900 personel istihdam ediyor. Personelimizin gelişimi ve eğitimi için çeşitli eğitim çalışmalarımızı dönemsel olarak oluşturuyoruz. Ancak perakende sektörünün personel ihtiyacı için, Türkiye’de bu alanda eğitim veren Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı mesleki eğitim veren kurumların açılması gerektiğini; bu sayede kalifiye eleman ihtiyacının, dolayısıyla perakende sektörünün önemli sorunlarından birinin ortadan kalkacağını düşünüyorum.”

“Marka” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir.^[11]

MARKA, itl. marca (belirti, im)dan marka...

Alm. Mark (ölçü, belirti, im), itl. ya marca olarak geçti.

Marka basmak, marka vurmak, markalamak, markalanmak, markalı, markasız.

7. Karınca Çeyiz (Üzeyir COŞKUN):

Karınca Çeyiz Mağazası’nda mağazanın sahibi Üzeyir COŞKUN’la görüşüldü. Üzeyir Bey; “işyerine bu ismi vermeden önce gördüğü bir mağazadaki karınca

^[11] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

simgesinden etkilendiğini; ayrıca sattığı ürünlerle elişiyle uğraşıldığı, el emeği göz nuru ürünlerin üretildiği bu iş yerinde zorluklar karşısında karınca gibi çalışkanlık istendiği için ‘Karınca Çeyiz’ ismini uygun gördüğünü” anlattı. Bu işyeri 2000’de kurulmuştur. Yeri Sivas’ta Sirer Caddesi üzerindedir, ayrıca Kümbet Mahallesi’nde nakış-dikiş imalathanesi bulunmaktadır. Bu işletmenin sloganı ise “Karınca kararınca”dır.

“Karınca” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir:^[12]

KARINCA, es. tr. kar köküünden kar-ı-ıçak/karınçak/karınça/karınca. Kar kökünde derinlik, oyuk, karıştırmak, yığınlaşmak, bir yere toplanmak, işi içinden çıkılmaz duruma getirmek, eşmek, kazmak, açmak, deşmek bg. gibi karşıt anlamlar vardır. Köke gelen eklerle oluşturulan sözcükler değişik anlamları içerir. Karınca’nın da bu kökten türemesi onun doğal yapısı, eylemleri yüzündendir. Nitekim Türkçede, karınca sözcüğünün karışıklık, kemirmek, aşındırmak, oymak, delmek, eşmek bg. eylemleri açıklamakta kullanıldığı biliniyor.

Söz gelişi: tabancanın namlusu karıncalandı (tabancanın namlusu paslanma nedeniyle ufak oyukları içeriyor), başım karıncalanıyor (başım karışıyor, ağrıyor, dengem bozuluyor), ağaç karıncalandı (ağaçta yer yer toplu iğne büyüklüğünde oyuklar, delikler açıldı), tüfeğin namlusu karıncalandı (tüfeğin namlusunda ufak oyuklar açıldı), ortalık karınca yuvasına döndü (bütün işler karıştı, düzensizleşti, içinden çıkılmaz duruma geldi) bg. örnekler karınca sözcüğünün kökünde (kar’da) değişik anlam öğelerinin bulunduğunu gösteriyor.

Karınca sözcüğü Türk ağızlarında karınça, karınçak, karınça, karınca biçimlerinde geçiyor (Kâş. bunu karınça, karınçak biçiminde veriyor), Orta Anadolu, Doğu Anadolu, Doğu Karadeniz yörelerinde garınca, karınça, karınça bg. söyleniyor. Moğolca’da kar/karğ kökleri, karınca sözcüğünü açıklamada önemli bir ayrıcalık içermiyor. Üstelik bu sözcük Hint-Avrupa dillerinde bulunan karşılıklarına da benzemiyor:

Sanskrit. valmikah, ar. neml, itl. formica, gr. murmex, fr. fourmi (bu sözcüklerin ar. dışında, hepsi Hint-Avrupa kökenli), alm. ameise, fars. mûr, Grekçenin Aiol ağzında burmaks (murmeks/murmex ile özdeş, ancak m/b seslerinde dönüşme var), uyg. çömeli.

[12] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

8. Düğüncü (Osman SARIKAYA):

Sivas'ta Sirer Caddesi'nde bulunan bu mağazanın sahibi Osman SARIKAYA'yla görüşüldü. Düğün eşyalarının yoğunlukta olduğu bir mağaza. 2008'de kurulan ve 3 katlı olan bu mağazada, nişan ve düğün elbiseleri gibi çeşitlerin yoğunlukta olduğunu; bunun yanında günlük ve özel günlerde giyilebilecek her türlü giysinin bulunduğunu da öğrendik. Bu işletmenin sloganı: “Düğün Alışverişi Adına Her Şey.” Osman Bey işyerinin ismi hakkında şu değerlendirmede bulundu: “Nişan ve düğünden önce herkesin uğraması gereken bir yer olmasını düşündüğümüz ve ürünlerimizin çoğunluğunu buna göre bulundurduğumuz için “Düğüncü” ismini işyerimize uygun gördük.”

“Düğüncü” isminin kökü olan “düğün” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir.^[13]

DÜĞÜN, es. tr. toy-kün (toy günü, büyük toplulukla yemek yeme günü)den toy-kün – toygün – tuygün – tüyün / düğün...

Kök anlamı: büyük eğlence günü, büyük yemek töreni, bayram.

Toy (eski Türklerde büyük topluluğa yemek verme, büyük eğlence düzenleme, yemekli-içkili büyük toplantı.).

Toy sözcüğünün gerçek anlamı dolu, dolmak'tır. Tot-tod-toy (tot-tod kökü dolma, doluluk bildirir, yemek eyleminde de açlığın yarattığı boşluğu giderme, doldurma anlamı saklıdır.)...

Düğüncü, düğünçiçeği, düğünçorbası, düğün dernek, düğün günü, düğün alayı...

9. Çarık Kundura (Cihan KILIÇ):

Bu işyeri Örtülüpınar Mahallesi Evliya Caddesi'ndedir. 2007'de kurulan ve 5 çalışanı olan mağazanın sahiplerinden Cihan Bey'le görüşüldü. Bu işyerinin Cihan KILIÇ ve Recep DOKGÖZ'e ait olduğunu Cihan Bey'den öğrendik. Cihan Bey bu isim ve işyeri hakkında şu açıklamaları yaptı: “Çarık sözcüğü kültürümüzün bir parçası. Eskiden ayakkabı yerine çarık kullanılıyordu. Biz de akılda kalan etkileyici bir isim

^[13] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

olduğunu düşünerek bu ismi koyduk. İşletmemizi ayakkabıda kaliteli ve yüzlerce seçenek bulunan bir mağaza haline getirdik.”

“Çarık” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir:^[14]

ÇARIK, 1. ‘sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle bağlanan ayak giyeceği’; 2. ‘araba yokuş aşağı giderken tekerleği frenlemek için altına sürülen demir levha’; 3. argo ‘para cüzdanı’

~ Tkm çarık. – Bşk sarık. – Nog şarık. - Özb çoruğ, çorık. - Krg çarık. – Kzk şarık. – Kûr çarık. – Blk çarık. – Yak sarı ‘ren geyiği derisinden yapılan çizme’.

Eski çağlardan başlayarak kullanılır. Orta Türkçede çaruk olarak geçer. Eski Kıpçakçada da çaruk biçimi kullanılır.

Kökünü açık olarak bilmiyoruz. Ancak Türkçe bir türev olduğu açıktır. İlk bakışta çar- kökünden geldiği anlaşıyor. Teleütçede çar- kökünün ‘umwickeln’ anlamında kullanıldığını görüyoruz. Buna göre çarık (< çaruk) biçiminin –(u)k ekiyle yapılmış bir türev olduğu düşünülebilir. Türkçe sarık (< : sar-) örneği gibi. Yalnız, çar- kökü eski veya yeni verilerle doğrulanmaya muhtaçtır.

Türkçeden belli başlı komşu dillere de geçmiştir: Srp caruk, carug; Mac saru; Far çaruğ, çaruk; Rus carok, carka (çokluk biçimi carkı).

10. Aralık Kitap Kafe (Cüneyt ATEŞ-Seyfi Ali GÜL):

Sıcak-soğuk içecek ve kahvaltı çeşitlerinin bulunduğu bu işyerini kafelerden ayıran en önemli özelliği müşterilerine okuma imkânı sunan yüzlerce kitabın bulunduğu kitaplığın olmasıdır. Bu işyeri Cüneyt ATEŞ ve Seyfi Ali GÜL’e aittir. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat bölümü mezunu olan Cüneyt Bey’le yapılan görüşmemizde, kendisi işyerinin ismi ve özelliği hakkında şu bilgileri verdi: “2010 yılının aralık ayında kitabevi açtık. Açmış olduğumuz kitabevi İstasyon Caddesi’nin ara sokaklarından birinde olduğu için Aralık Kitabevi ismini işyerimize verdik. Bu kitabevinde roman, hikâye, şiir, edebiyat, tarih ve felsefe kitapları yoğunlukta idi. Aralık Kitabevi ancak bir yıl iş yapabildi. Bu dönemde “Aralık” ismiyle ilgili “kapı aralamak” ve “kitap aralığı” kavramlarını da kullanabileceğimiz fikri doğdu.

^[14] EREN, Hasan, Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, 2. Baskı, Bizim Büro Basım Evi, Ankara, 1999.

2011 yılının ekim ayında Bankalar Caddesi'nde Aralık Kitap Kafe olarak bugünkü yerimizi açtık. İşyerimizin, kapımızın herkese açık olduğunu belirtmek için işyerimizin camında ve kartvizitlerimizde “aralıklı bir kapı” simgesini kullanmaktayız. Kafemize Sivas'ta yaşayan şair ve yazarlarımızdan Yusuf BAL, Hüseyin KARACALAR, İdris EKİNCİ ile felsefeci Uluğ TEKİN de sık sık gelmektedir. Sanat, edebiyat ve bilim sohbetlerinin de yapıldığı bu işyerimize İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikoloji bölümü öğretim üyelerinden Serdar M. DEĞİRMENCİOĞLU'nun desteklerinden de bahsetmem gerekir. İnternette “Ekşi Sözlük” ve “İnci Sözlükte” müşterilerimiz tarafından tanıtımlarımız yapılmış durumda. Şiir, roman, hikâye, edebiyat, tarih ve felsefe türlerinde yaklaşık 1000 kitabın bulunduğu bu işyerimizde kitapların da her zaman aralıklı olmasını, yani müşterilerimiz tarafından okunmasını temenni ediyoruz.”

“Aralık” isminin kökü olan “ara” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir.^[15]

ARA, tr. ara (orta, orta yer, iki nesnenin ortasındaki boş yer)dan ara (yer, orta, iki nesneyi birbirinden ayıran boş yer, yan yana duran iki nesnenin ortası bg.)

Eski Türk sözlüklerinde, Türk ağızlarında ara biçiminde, bilinen anlamda geçiyor, değişikliğe uğramamış. Anadolu Türkçesinde, yazılı kaynaklarda, 13. yüzyıldan bu yana görülüyor.

Ar kökünde çoğalma, artma anlamı saklıyken ara sözcüğünde böyle bir anlam içeriği yok, yalnız yer, orta yer bildiriyor. Fars âr köküyle başlayan eylemlerde durmak, dinlenmek, süslenmek, iyilik bg. anlamlar var. Lat. ara (sunak, kesim yeri, adak yeri, taban, ölü yakmak için yığılan odun), gr. airo (lat. ara ile eşanlamda), gr. areo (toprağı eşmek, sürmek), lat. arare (toprağı sürmek, ekin ekmek için sapanla sürmek. Gr. ile anlas), fr. arer (toprağı sürmek, eskimiş bir sözcüktür), isp. arar (toprağı sürmek, yeri kazmak, sapanla sürmek), itl. arare (sapanla toprağı sürmek, tarlayı kazmak), hit. ara (sözcüğü olumlu kılmak öneki), süm. ara (za önekiyle, değirmen taşı), gene hit. ar köküyle başlayan sözcüklerde çok değişik işler bildiren anlamlar saklı (yabancı, çevre, özgür olmak, ayaklanmak, dışarıda, bilicilik, sınır bg.)...

Tr.de ara sözcüğünden çıkan anlamlar: alan, yer, orta, uzaklık, süre, sıra...

^[15] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

Ara köküyle bağlantılı sözcükler: aracı, aradan götürmek (ortadan kaldırmak), arağan (çok arayan), aralamak (ayırmak, ayırdetmek, bırakmak, yer yapmak, dolaşmak), aralaşmak (ayrılmak, uzaklaşmak), aralıcak (dar yer, aralık, daracık yer), aralık (ara yer, orta yer), ara yer (orta, ara), aramak (arada olanı bulmaya çalışmak), arayıcı (iz süren, ardınca giden, arayan)...

Vezir varur getirür pes saraya

Kondurur bunları bir hoş araya

-Şeyd.-

Kaçan görmek dilese bir arayı

Erişmeyince dinlenmezdi pâyi

-Tar. Söz.-

11. Tuğra Çay Evi:

Tuğra Çay Evi, Sirer Caddesi'nde Hoca İmam Camii'nin arkasındadır. Bu işyerinin sahibi Fatih KERPIÇ'le görüşüldü. Fatih Bey işyerinin ismi, durumu ve hedefleriyle ilgili bilgiler verdi: “Osmanlı hayranı birisiyim. Osmanlılardan dolayı tarihi de çok seviyorum. İşyerine isim verirken Osmanlı padişahlarının imzası niteliğindeki tuğralarından ve her tuğrada bulunan farklı motif ve ayetlerden etkilendim. Osman Gazi dışında 35 Osmanlı padişahının tuğrasının bulunduğu bilinmekte. İşyerimizde çay servisimiz yoğunluktadır. Çay bardaklarımızda tuğra yazısını ve kaşıklarımızda da tuğra örneğini görebilirsiniz. İşyerimizin dekorunu da tarihe uygun yapmak istedik. Eski bir terazi, eski yay ve oklar gibi otantik malzemelerin yanında; duvarda asılı olan “Allah” yazısının bulunduğu tablo, “Ayete'l-Kürsi”nin bulunduğu tablo, Fatih Sultan Mehmet'in askerleriyle İstanbul'a girişinin bulunduğu halı, Fatih Sultan Mehmet'in bir karakalem portresi, tuğra resimleri gibi tarihi malzemelerle dükkânın içerisini dekore ettik. Kendi ismimin de Fatih Sultan Mehmet'ten geldiğini biliyorum ve o yüce hükümdara daha farklı bir hayranlık duyuyorum. Bizler, her zaman ecdadımızla gurur duyduk, tarihimizin arkasındayız. Bazı gençlerimizde Avrupa özentisi var; bizim, gençlerimizi bu Avrupa özentisinden uzaklaştırarak, onları tarihimize ve kültürümüze yaklaştırmamız gerekir... 33 yaşındayım ve 20 yıldır bu işin içerisindeyim. Babam ben

küçükken kahvehane işletiyordu, onun yanında yetiştim ve 2007 yılında Tuğra Çay Evi'ni açtım. İlk açtığımda 30 metre kare bir alan içerisindeydik, bu sene yandaki dükkânları da kiraladık; şu an 150 metre karelik bir işyerinde Sivas halkına hizmet vermekteyiz. Buraya gelen müşterilerimiz genellikle üniversite öğrencisi veya memurlardır. İşyerimizde Sanat müziği ve türkü dinlenilir. Hedefim koltukların her köşesine Osmanlı padişahlarının tuğrasını koymaktı, şu ana kadar yapamadım; ama ilerde 35 Osmanlı padişahının tuğrasını koltukların üstüne dizayn etmek istiyorum.”

“Tuğra” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir:^[16]

TUĞRA, es. tr. tugrag/tuğrağ (padişah buyruğuna basılan özel im, damga)dan tuğra. Sonda bulunan g/ğ sesi düşmüştür.

Meydan-larousse'un bu sözcüğü ar. ya da fars. kökenli göstermesi, bu alanda, yetersizlikten öte bir anlam taşımaz.

Tuğra, özellikle, Osmanlı padişahlarının buyruklarına basılır, böylece yürürlüğe konurdu. Osmanlı toplumunda tuğracılık özel bir beceri isteyen uğraştı. Tuğra yapan (yazan) kimseye fars. keş (çeken, yazan, yapan) sözcüğü eklenerek tuğra-keş (tuğra çeken) denirdi. Bu gelenek Anadolu'da Türklerle başlamıştır diyebiliriz.

Padişah tuğrası deyimi buyruğun geçerliliği anlamında söylenirdi. Tuğra sözcüğü tura'ya dönüşünce halk diline girdi (halk dilinde tura'ya dönüştü demek daha doğru). Bunun sonucu olarak tuğralı da turalı biçimine girdi. Turalı sözcüğünün halk dilinde töreli, türeli anlamına geldiği de biliniyor.

Tuğra'nın kökeni tartışmalıdır deniyor, bize kalırsa bu kök açıktır, tartışmayı gerektirmez. Tuğra'nın kökü tuğ-r/toğ-r/doğ-r olmak gerekir, bu da doğru-gerçek anlamını içerir. Böylece tuğra bir araç olarak “doğrulama”, “onaylama” karşılığı kullanılır. Nitekim buyruğun altına basılan padişah tuğrası da bir “onaylama” (ar. tasdik) niteliğindedir.

^[16] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

12. Bi İçim Çay Evi (Ahmet Ali KARACA):

1 Mayıs 2014'te açılan bu dükkâna isim konusu tartışılırken “Altı üstü bir bardak çay değil mi? Bu kadar tartışmaya gerek yok, dükkânın adı ‘Bi İçim Çay Evi’ olsun.” demişler. Bu konuşmadan dolayı iş yerinin ismi “Bi İçim Çay Evi” olarak tercih edilmiştir.

13. Bukalemun Reklam (Zafer KOÇKANAT):

Renkli bir kişiliği olan dükkân sahibi olan Zafer Bey’in daha önceden birçok iş değiştirmesi (yüzme kursu hocalığı, jeoloji mühendisliği, elektrikçilik gibi alanlarda çalışmış olması) nedeniyle ve bunun yanında ismin ve markanın akılda kalıcı olması amaçlandığı için bu isim verilmiştir. Ayrıca; bukalemun, ortamına göre sadece bir renk değil birçok farklı renge dönüşebilen bir canlı olduğu için reklam dükkânında da renkli tasarımlar yapılması da bu ismin verilmesinde etkili olmuştur.

14. Sivas Umay Sigorta (Adem UZUN):

Umay; Şamanizm inancının olduğu Eski Türklerde anne karnındaki çocukları koruyan bir melek ismidir. Ticarethaneye bu ismin verilmiş nedeni ise; “umay” koruyucu anlamında olduğu içindir ve sigorta da güvence, koruma demektir. Bu şekilde; “umay” yani koruyucu melek ile hayatın birçok alanında koruma ve güvence sağlayan sigorta arasında bağlantı oluşturulmuştur.

15. Tavatır (Hasan DEMİR):

Sivas ve çevresinde çok sık kullanılan “tavatır” sözcüğü yemek sektöründe hizmet veren bu iş yerine isim olarak tercih edilmiştir. Orta Anadolu’da özellikle Kayseri, Sivas, Niğde, Yozgat, Nevşehir illerinde kullanıldığı bilinen “tavatır”; “çok iyi, çok güzel” anlamlarına gelmektedir.

Söylenişleri ve anlam ilişkileri bakımından birbirine yakın olan “tavatır”, “tavatur” ve “tevâtür” sözcüklerin anlamı kaynaklarda şu şekilde geçmektedir.

Sivas yöresinde daha çok “tavatır” şeklinde kullanılan “tavatır-tevatır”ın Türk Dil Kurumunun sözlüğündeki anlamları şu şekildedir:^[17]

tavatır 1.Çok iyi, çok güzel. 2.Eşsiz. 3.Güçlü. 4.Yaman: Ali tavatır adamdır. 5.Ün, san.

Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü

tavatır Pek çok.

Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü

tavatır Bitek toprak.

Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü

tavatır 1.Yaygın söylenti. 2.Abartma, abartı.

Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü

tavatır Çok iyi, çok yararlı, çok güzel.

Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü

Giresun ve Gümüşhane yörelerinde “tavatur” şeklinde kullanılan sözcüğün anlamı şu şekildedir:^[18]

tavatur anlamı

Abartma, abartı.

**Şebinkarahisar -Giresun*

^[17] http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.51acfb6fa4b266.76938208, 18/08/2015.

^[18] <http://www.nedemeko.com/tavatur-270300>, 11/01/2016.

tavatur anlamı

Çok iyi, çok yararlı, çok güzel.

*Uluşiran*Şiran Gümüşhane*

tavatur anlamı

Söylenti, abartılı söz, dedikodu

*Uluşiran*Şiran Gümüşhane*

“Tevâtür” sözcüğünün Osmanlıca ve Türkçe sözlüklerdeki anlamı şu şekildedir:

Tevâtür^[19] (a.i.) vitr'den. c.: *tevâtürât*: 1. bir haberin ağızdan ağıza dolaşarak yayılması. 2. bir hadîs-i şerîf'in bir cemaat tarafından rivâyet edilmesi hâli.

tevatür^[20] Ar. f. Bir haber ağızdan ağıza yayılarak şayi olmak.

Sonuç olarak: “tavatur” sözcüğünün Gümüşhane yöresinde “çok iyi, çok yararlı, çok güzel; söylenti, abartılı söz, dedikodu” anlamlarında kullanıldığı görülmektedir. Aynı şekilde; “tavatır” sözcüğünün birçok Orta Anadolu ağızlarında olduğu gibi Sivas yöresinde de “pek çok; çok iyi, çok yararlı, çok güzel; yaygın söylenti, abartma, abartı” anlamlarıyla birlikte bu sözcüğün kullanıldığı bilinmektedir. Osmanlıca ve Türkçe sözlüklerde “tevâtür” sözcüğünün “bir haberin ağızdan ağıza dolaşarak yayılması” anlamını da göz önünde bulundurduğumuz zaman; “tavatır” sözcüğünün gelişiminin şu şekilde olduğunu söyleyebiliriz: *tevâtür > tavatur > tavatır*.

16. Kent Pide Fırını (Metin KARADAĞ):

1992’de aynı yerde Karadağ Market açıldı, burada otobüs için kent kart yüklemesi yapılıyordu. 2009’da burası pide fırını olarak hizmet vermeye başlamasına rağmen kent kart yüklemesi hâlâ yapılmaktadır. Bu yüzden “Kent Pide Fırını” denmiştir.

“Kent” sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir.^[21]

KENT, ‘şehir’

^[19] DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 19. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.

^[20] KESTELLİ, Raif Necdet, Resimli Türkçe Kamus, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004.

^[21] EREN, Hasan, Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, 2. Baskı, Bizim Büro Basım Evi, Ankara, 1999.

~ Az kent 'köy'. – Tkm kent 'köy'. – Krg kent 'şehir'. – Kzk kent 'şehir'. – Sart kent 'şehir'.

Uygurcadan başlayarak kent (veya kend) biçimi kullanılır. Orta Türkçede de kend 'şehir' olarak geçer. Eski Kıpçakçada ise kent 'köy' olarak kullanılır.

< Soğd knôh 'şehir'

Eski Türkçede 'şehir' olarak balık sözü geçer. Bu söz birçok yer adında da saklanmıştır. Beşbalık, Hanbalık gibi. Sonradan balık'ın yerini kent almıştır.

17. Birden Kuyumculuk (Muzaffer NALBANT):

1970 yılında Kuyumcular Çarşısı'nda kurulan bu iş yerinin isminin verilmesi konusunda Muzaffer Bey'i bu ismi vermeye yönelten iki durum söz konusudur. 1. Durum: 1970 yılında maddi imkânsızlıklar ve zorluklar içinde hayatını sürdüren Muzaffer Bey'in bu kuyumcu dükkânını açması ani (birden) bir gelişme olarak kendisine nasip olması "birden" isminin oluşmasına neden olmuştur. 2. Durum: Bu iş yerinin Kuyumcular Çarşısı'nda kapı numarası olarak "1" numaralı dükkân olarak yer alması "birden" isminin verilmesinde etkili olmuştur.

Zarf görevinde kullanılan "birden" in kökü olan "bir" sözcüğünün anlamı ve etimolojisi şu şekildedir:^[22]

BİR, tr. bir (saymada ilk, önce gelen)den bir.

En eski Türk yazılı kaynaklarında, Türk ağızlarında "bir" olarak geçer, önce, ilkin, başta bg. anlamlarını içerir. Türk dilinde m/v/b seslerinde karşılıklı dönüşmeler sürekli, yaygınken bir'e kaynak olacak, kesin, inandırıcı, bir değişme bilinmiyor. Min/bin, men/ben, birmek/virmek, barmak/varmak bg. b-m-v dönüşmesine bir'le ilgili kanıt bulmak güç.

Zen. paurva, lat. primus (önce, ilkin, önde, başta, başlangıçta), sanskr. prad, gr. pro (önce, ilkin, önde, başta, başlangıçta) sözcüklerinde pavr, pr sesleriyle br yakınlığı... pr/br...

^[22] EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.

Hit. sanas, fars. yek, ar. vahid, alm. ein, gr. cine (tavla zarının üzerindeki “bir”), itl. uno, isp. uno, fr. un, ing. one, es. lat. oenus.

Bir'den: biraz, birazcık, birazdan, birbir, birci, bircilik, birçok, birden, birdenbire, birdirbir, birebir, birer, birinci, birincil, birkaç...

ÖNERİ

1.) Ticarethaneye isim verirken dilimizi ve kültürümüzü hiçe sayarak -daha çok para kazanma kaygısıyla- İngilizce ve Fransızca isimleri vermek gereksiz ve yanlıştır. Çünkü işletmeye yabancı isim vermeyerek de başarılı olunabileceğinin en güzel örneklerini Sivas'taki "Köfteci Kirli Ahmet Usta", "Mis Kebap" ve "Marka Alış Veriş Merkezi" gibi şirketlerin gün geçtikçe marka değerlerini arttırmaları bize göstermektedir.

2.) Bu araştırmamızda özellikle isimleriyle bağdaşan ticarethaneler de dikkat çekicidir. Örnekler: A) Sivas'ta hizmet veren Ahmet Usta'nın sabah tertemiz giydiği beyaz önlüğünün gün içerisinde mangal başında kirlenmesi dolayısıyla kendisine "Kirli Ahmet" lakabının takıldığı ve bu ismi işletmesinin ismi olarak kullandığı bilinmektedir. B) Sivas'taki "Aralık Kitap Kafe"nin "Aralık" sözcüğüyle ilgili birçok kavramla bağdaşmaları da dikkat çekicidir: Aralık ayında ara bir yerde önce kitabevi dükkânını açmaları, aralıklı kapı simgesini kullanmaları ve daha çok kitap okunması için kitap aralığını önemsemeleri örnek gösterilebilir. C) Şamanizm inancının olduğu Eski Türklerde anne karnındaki çocuğu koruyan meleğin ismi olan "Umay" isminin koruyucu anlamından dolayı sigorta şirketinin ismi olması güzel bir örnektir. D) "Birden Kuyumculuk" adlı iş yeri sahibi Muzaffer Bey'in 1970 yılında hiç ummadığı bir zamanda, maddi durumu çok iyi değilken ani bir gelişmeyle (birden) bu dükkânı açması iş yeri ismiyle bağdaşmaktadır. E) Renkli bir kişiliğe sahip olan Zafer Bey pek çok iş değiştirmesi sonucunda bu dükkânı açmıştır. Bukalemunun renk değiştirmesi gibi, kendisinin de sürekli iş değiştirmesinin bu ismi kullanmasında etken olduğunu söylemesi ve rengin reklamcılık sektöründe önemli bir yerinin olması "Bukalemun Reklam" isminin Zafer Bey tarafından tercih edilmesini sağlamıştır.

3.) Tarihimizi, yaşantımızı, kültürümüzü ve millî değerlerimizi yansıtan nitelikte olan; Sivas'taki "Buruciye Otel", "Buruciye Taşımacılık", "Ayyıldız Erkek Pansiyonu", "Çank Kundura", "Tuğra Çay Evi", "Umay Sigorta" gibi iş yerlerinin isimleri de örnek alınabilecek isimlerdir.

4.) Anadolu ağızlarında sıkça kullanılan , “Tavatır veya Tevatır” sözcüğünün de Sivas’ta işletmeye isim olması ve halk ağzındaki kullanımıyla “bi içim çay” sözcük grubunun çay evine “Bi İçim Çay Evi” şeklinde isim olarak verilmesi güzel örneklerdendir.

KAYNAKÇA

- ALKAN, Ahmet Turan, *Altıncı Şehir*, 12. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011.
- BANARLI, Nihat Sami, *Türkçenin Sırları*, 23. Baskı, Kubbealtı Neşriyatı Yayıncılık, İstanbul, 1999.
- BOYRAZ, Şeref, “İletişim Açısından Sivas’ta İşletme Adları”, *Millî Folklor*. S. 60. Kış 2003, s. 141-160.
- DEMİR, Necati - ŞEN, Ülker, Sivas İli ve Yöresi Ağızları (Etnik Yapı-Dil İncelemesi-Metinler-Sözlük), Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 19. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.
- EREN, Hasan, Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, 2. Baskı, Bizim Büro Basım Evi, Ankara, 1999.
- EYUBOĞLU, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Üçüncü Basım, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995.
- <http://www.nedemeko.com/tavatur-270300>, 11/01/2016.
- <http://www.odevvakti.com/2011/08/sivas-ili-tantm.html>, 15/07/2015.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.51acfb6fa4b266.76938208, 18/08/2015.
- http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/buruciye_medresesi, 21/07/2015.
- KAYA, Doğan, “Sivas’ta İşyeri Adlandırmaları İle İlgili Bazı Tespitler”, *Uluslararası Ahilik Kültürü ve Kırşehir Sempozyumu Bildirisi*. 15-17 Ekim 2008.
- KESTELLİ, Raif Necdet, Resimli Türkçe Kamus, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004.
- Sivas İş Dünyası*. 2. Sayı. İstanbul: Metal Medya Yayıncılık, Eylül 2011.

EKLER

I. (İSİM, SOY İSİM, LAKAP, AİLE BİREYLERİ VE YAKINLARINA GÖRE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ)

II. (YER, ŞEHİR, BÖLGE VE KONUMA GÖRE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ)

III. (İŞ ALANI İLE İLGİLİ OLARAK VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ)

IV. (KISALTMA ŞEKLİNDE OLUŞTURULAN TİCARETHANE İSİMLERİ)

V. (ESKİ İSMİYLE DEVAM ETTİRİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ)

VI. (NEDENSİZ, RASTGELE VEYA İLGİ ÇEKİCİ OLSUN DİYE VERİLEN
TİCARETHANE İSİMLERİ)

VII. (YABANCI İSİM ŞEKLİNDE VERİLEN TİCARETHANE İSİMLERİ)

VIII. (BU KATEGORİLERİN DIŞINDA KALAN TİCARETHANE İSİMLERİ: Dünya görüşü, inançlar, yaşanan olaylar, önem verilen bir olgu, hedefler vb. nedenlerle verilen ticarethane isimleri)

ÖZGEÇMİŞ (Göktürk CEBECİOĞLU)

26.05.1982 yılında Sivas'ta doğdum. İlköğrenimimi Sivas Vali Muammer Bey İlköğretim Okulu'nda, ortaokulu Sivas Abdulvahabi Gazi İlköğretim Okulu'nda, liseyi Sivas Kongre Lisesi'nde tamamladım. 2000 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandım. Bu bölümden mezun olduktan sonra 2004 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne tezsiz yüksek lisans yapmak üzere yerleştim ve 2006 yılında tezsiz yüksek lisans öğrenimimi tamamladım. Daha sonra 27.08.2007 tarihinde Sivas Gürün Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'nde ilk öğretmenlik görevime başladım. 3 yıl bu okulda çalıştıktan sonra, 2010 yılında Sivas Şehit Ahmet Eyce Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ne tayin oldum. Daha sonra, 2016 yılında ise Sivas Abdussamed Bal Anadolu İmam Hatip Lisesi'ne tayin oldum; 21.01.2016 tarihinden beri bu okulda Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Bunun yanında; 12.07.2012 tarihinden beri Kayseri Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisiyim.